

Dlhodobá starostlivosť

Prípadové štúdie o podpore v prirodzenom prostredí

Kolektív autorov

Vydané vďaka implementácii národného projektu Rozvoj dlhodobej starostlivosti poskytovanej na komunitnej úrovni v BBSK, ktorý sa realizoval v rokoch 2024 – 2025.

Vydavateľ: Banskobystrický samosprávny kraj

Miesto vydania: Banská Bystrica

Dátum vydania: 2025

Autor: Kolektív autorov – Denisa Nincová, Jozef Vektor, Jana Angletová, Eva Bacsová, Dorota Ďurianová, Júlia Brindzová Ferleťáková, Ivana Jankurová, Žaneta Kučerová, Vivien Bernadett Máté, Zuzana Nagy, Jana Poledníková, Ivana Pruknerová, Margita Štavinová

Editor: Jozef Vektor

Grafická úprava: Vivien Bernadett Máté

1. vydanie

ISBN 978-80-570-6934-8

EAN 9788057069348

Obsah

ÚVOD	5
1. CENTRÁ INTEGROVANEJ SOCIÁLNO-ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI.....	6
2. ČINNOSŤ CISZS V OBLASTI VYHLÁDÁVACEJ ČINNOSTI A SOCIÁLNEHO PORADENSTVA.....	8
Príbeh pani Ľubice, o ktorú sa desať rokov staral jej syn	9
Príbeh Milana, muža so zdravotným znevýhodnením, ktorý postupne preberá zodpovednosť nielen za seba ale aj za svoju matku	13
Pani Irena hľadá pomoc a motiváciu pri riešení finančných a životných problémov	17
3. AKTIVITY CISZS V OBLASTI PODPORY ZDRAVIA.....	21
Pani Iveta – osamelá seniorka žijúca v odľahlej obci	22
Príbeh pána Maroša, ktorý prišiel o strechu nad hlavou	25
4. POMOC KLIENTOM S VYBAVENÍM KOMPENZAČNÝCH PRÍSPEVKOV Z UPSVR VRÁTANE POMOCI NEFORMÁLNYM OPATROVATEĽOM PRI STAROSTLIVOSTI O ODKÁZANÝCH RODINNÝCH PRÍSLUŠNÍKOV.....	29
Príbeh obetavých, starnúcich rodičov, ktorí zabezpečujú starostlivosť o dcéru Janku, ktorá má zdravotné znevýhodnenie.....	30
Ladislav sa po vážnej nehode na bicykli stal plne závislým na starostlivosti svojej matky	34
5. POMOC KLIENTOM PRI ZABEZPEČENÍ ZDRAVOTNÝCH POMÔCOK.....	38
Príbeh pani Anny, ktorá v dôsledku imobility zostala uväznená vo vlastnom dome	39
6. SPROSTREDKOVANIE A KOORDINÁCIA SLUŽBY SIGNALIZÁCIE A MONITOROVANIA POTREBNEJ POMOCI.....	42
Pani Cecília je klientkou služby signalizácie a monitorovania potrebnej pomoci, ktorej monitorovacie hodinky zachránili život.....	43
7. POSKYTOVANIE OPATROVATEĽSKEJ SLUŽBY	47
Príbeh pána Aladára, ktorému sa aj vďaka podpore opatrovateľskej služby zlepšil zdravotný stav	48
Tomáš, mladý muž s duševným ochorením, ktorý s pomocou širšej rodiny a terennej opatrovateľskej služby žije nezávislý život s podporou	51
8. ORGANIZÁCIA PREVENTÍVNYCH AKTIVÍT	54
Príbeh pani Márie, ktorá sa v zariadení pre seniorov cítila osamelá a neužitočná	55

Príbeh Zuzany so špecifickými potrebami, ktorá zostala po úmrtí matky sama	58
9. INTERVENČIE PRI VÝKONE OPATROVNÍCKYCH PRÁV A POVINNOSTI.....	61
Príbeh Michaely – matky, ktorá potrebovala sprevádzanie, podporu a pomoc pri riešení jej zložitej rodinnej situácie.	62
10. ZABEZPEČENIE ALEBO SPROSTREDKOVANIE INÝCH SLUŽIEB PRE OBČANOV	65
Pani Eva zostala po smrti manžela sama so štyrmi deťmi, dlžobami a zhoršujúcim sa zdravotným stavom	66
ZÁVER.....	69

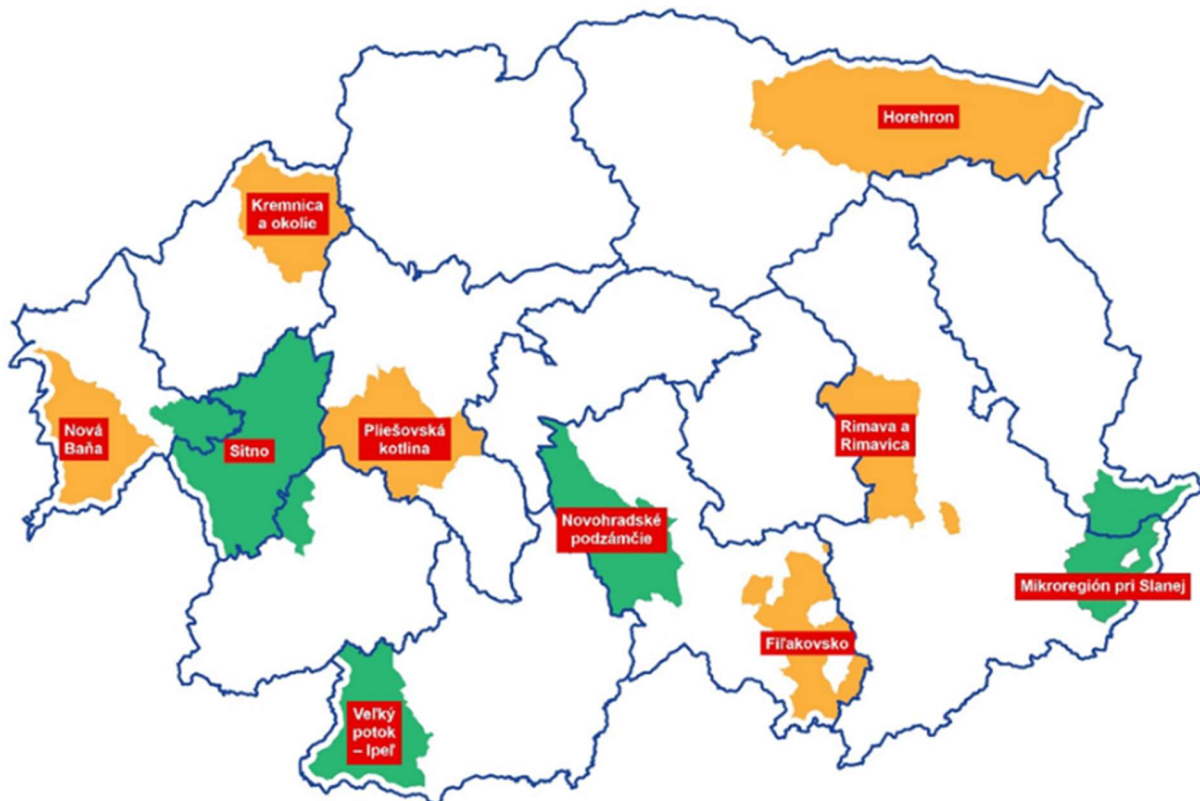
ÚVOD

Cieľom tejto publikácie je sprostredkovať informácie o činnosti zamestnancov Centier integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti (ďalej len “CISZS”) prostredníctvom niekoľkých prípadových štúdií, ktoré prinášajú vhľad do života ľudí, ktorí žijú medzi nami. Ľudí, ktorí sú často osamelí a zraniteľní v dôsledku vysokého veku, zhoršeného zdravotného stavu, zdravotného postihnutia, alebo náročnej životnej situácie, ktorú nie sú schopní zvládnuť vlastnými silami.

Obce zapojené do národného projektu Rozvoj dlhodobej starostlivosti poskytovanej na komunitnej úrovni v BBSK preniesli na zamestnancov CISZS svoje kompetencie a povinnosti v oblasti pomoci občanom. Zamestnankyne centier v spolupráci so zástupcami obcí riešili v priebehu projektu množstvo prípadov pomoci zraniteľným občanom v ich prirodzenom, domácom prostredí. Prípadové štúdie uverejnené v tejto publikácii sú len výberom niekoľkých konkrétnych životných príbehov, s ktorými sa zamestnankyne CISZS počas svojej práce stretli.

1. CENTRÁ INTEGROVANEJ SOCIÁLNO-ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Do národného projektu Rozvoj dlhodobej starostlivosti poskytovanej na komunitnej úrovni sa zapojilo 10 združení obcí, ktoré prostredníctvom CISZS zabezpečili na svojom území poskytovanie sociálno-zdravotnej starostlivosti pre občanov v obciach zapojených do projektu. CISZS sa do projektu zapájali postupne od januára 2024 do júla 2024.

Obrázok 1: Prehľad CISZS zriadených v Banskobystrickom samosprávnom kraji. Zdroj: vlastné spracovanie.

Od januára 2024 CISZS poskytli občanom **11 989 intervencií** (údaj ku dňu 30.6.2025), ktorými boli najmä intervencie v oblasti poskytnutia sociálneho poradenstva, zabezpečenia aktivít na podporu zdravia, pomoci občanom s vybavením kompenzácií na UPSVR, pomoc s vybavením alebo zapožičaním zdravotných pomôcok, poradenstvo v oblasti ochrany práv a povinností občanov. Ďalšou oblasťou činnosti CISZS bolo zabezpečenie alebo poskytnutie terénnych, ambulantných a pobytových sociálnych služieb, služieb monitorovania a signalizácie potrebnej pomoci a zabezpečenie individuálnych a skupinových preventívnych aktivít na podporu fyzického a duševného zdravia, bezpečnosti a zapojenie zraniteľných skupín obyvateľov do spoločenského života. O služby CISZS môže požiadať ktokoľvek, kto z dôvodu vysokého veku, zhoršeného

zdravotného stavu, zdravotného postihnutia, alebo náročnej životnej situácie nedokáže svoju sociálnu situáciu vyriešiť vlastnými silami. Klientmi CISZS sa stali občania v seniorskom veku, občania so zdravotným znevýhodnením alebo zhoršeným zdravotným stavom a občania v krízovej sociálnej situácii.

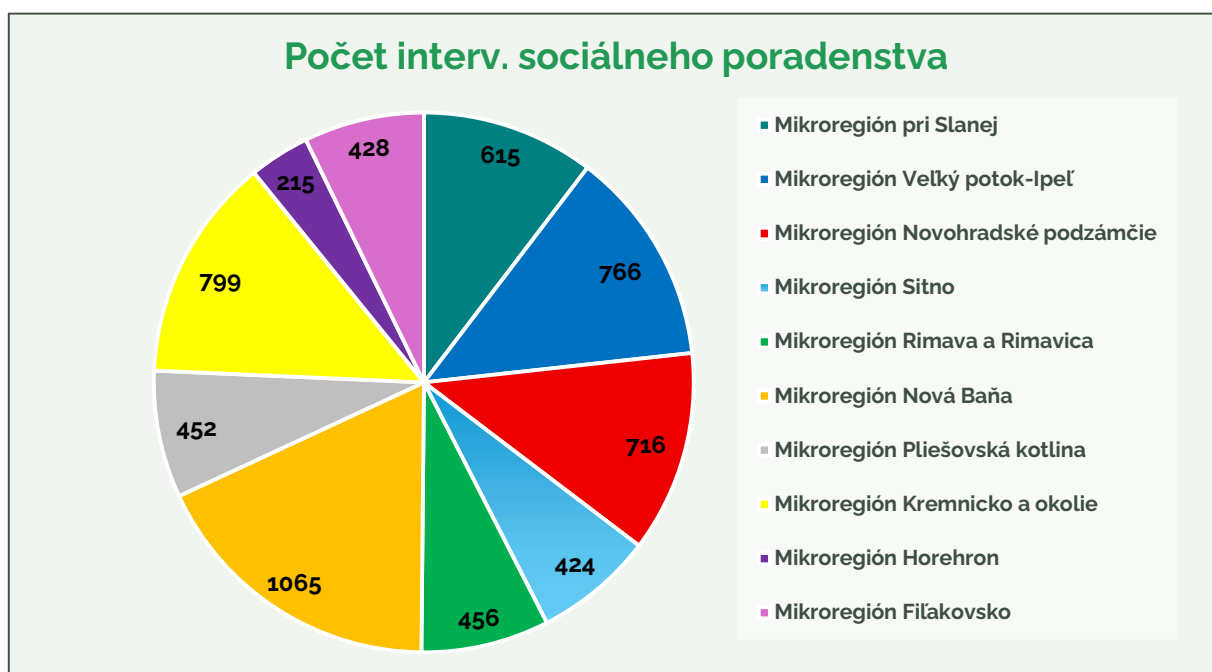
Mikroregión	Začiatok realizácie aktivít
Mikroregión pri Slanej	1.1.2024
Mikroregión Veľký potok-Ipeľ	1.2.2024
Mikroregión Novohradské podzámčie	1.2.2024
Mikroregión Sitno	1.3.2024
Mikroregión Rimava a Rimavica	1.4.2024
Mikroregión Nová Baňa	1.4.2024
Mikroregión Pliešovská kotlina	2.4.2024
Mikroregión Kremnica	15.4.2024
Mikroregión Horehron	4.7.2024
Mikroregión Filakovsko	15.7.2024

Tabuľka 1 Nábehová krivka vstupu združení obcí do projektu

2. ČINNOSŤ CISZS V OBLASTI VYHLÁDÁVACEJ ČINNOSTI A SOCIÁLNEHO PORADENSTVA

CSZS pomáhajú obciam pri zabezpečení činností v súlade § 80 zákona o sociálnych službách¹. Zamestnankyne centier na území mikroregiónov, v spolupráci so starostami obcí vykonávajú vyhládavaciu činnosť. Navštevujú občanov, na ktorých ich upozornia starostovia, príbuzní, susedia alebo iní obyvatelia obcí, ktorí im oznámia, že na území obce sa nachádza človek, ktorý potrebuje pomoc. Klientom centier poskytujú základné sociálne poradenstvo v rôznych oblastiach: ako si vybaviť sociálnu službu, kompenzácie, dôchodkové zabezpečenie, dávky v hmotnej núdzi, sociálne dávky a pod. Klientom, s ktorými zamestnankyne centier systematicky pracujú dlhšiu dobu, poskytujú špecializované poradenstvo a aktivity sociálnej rehabilitácie. Rôznymi formami poradenstva a pomoci sprevádzajú klientov pri riešení ich sociálnych problémov. V prípade potreby sprostredkujú pomoc občanom formou terénnych, ambulantských alebo pobytových sociálnych služieb a pomoc iných organizácií, napr. pomoc Centier právnej pomoci.

V priebehu projektu bolo v rámci činnosti CISZS poskytnutých **5936** (ku dňu 30.6.2025) **intervencií sociálneho poradenstva**.

Graf 1 Počet intervencií sociálneho poradenstva. Zdroj: vlastné spracovanie.

¹ Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Príbeh pani Ľubice, o ktorú sa desať rokov staral jej syn

Starosta obce kontaktoval zamestnankyne CISZS po tom ako občana pána Ľubomíra záchranná služba odviezla do nemocnice po akútnej príhode. Starosta obce, ktorý žije v susedstve vedel, že v domácnosti pána Ľubomíra, žije aj jeho matka Ľubica, ktorú syn Ľubomír opatroval.

Pani Ľubica

Pani Ľubica má 81 rokov. Je vdova. Má dvoch synov Ľubomíra, ktorý má 59 rokov a Dezidera, ktorý má 65 rokov. Pani Ľubica je na dôchodku, je odkázaná na pomoc, ktorú jej posledných 10 rokov poskytoval syn Ľubomír, ktorý s ňou žil v spoločnej domácnosti. Ľubomír svoju mamu opatroval od roku 2014. Pomáhal jej v oblasti sebaobslužných úkonov, pri osobnej hygiene a podávaní liekov. Staral sa o ich spoločnú domácnosť, nákupy. Zabezpečoval aj potrebnú zdravotnú starostlivosť. Pani Ľubica má poruchu sluchu, diabetes, vysoký krvný tlak. Má problémy s mobilitou, v rámci domácnosti sa pohybuje za pomoci francúzskej barle, mimo domu v posledných rokoch chodievala len v nevyhnutných prípadoch.

Popis situácie

Domácnosť pani Ľubice navštívili pracovníčky CISZS po skontaktovaní starostom obce, v ktorej pani Ľubica žije. Prvá informácia, ktorú dostali bola, že jej syn Ľubomír bol v dôsledku vážneho zdravotného stavu hospitalizovaný a pani Ľubica, ktorá je dlhodobo odkázaná na jeho starostlivosť, zostala doma sama a zrejme potrebuje pomoc. Pani Ľubica so svojim synom bývali v rodinnom dome v malej obci. Žili izolovaným spôsobom života, so susedmi neudržiavali žiadne vzťahy. Pred prvou návštevou pani Ľubice zamestnankyne centra spoločne so starostom zistili, že pani Ľubica má v rámci širšej rodiny neter Moniku, s ktorou sa skontaktovali a požiadali ju o pomoc pri nadviazaní kontaktu s pani Ľubicou. Prvú návštevú v domácnosti po Ľubomírovej hospitalizácii vykonali pracovníčky centra spoločne so starostom obce a neterou Monikou. V tomto čase už vedeli, že Ľubomírov stav je vážny. Starosta obce mal informáciu, že Ľubomír utrpel masívnu mozgovocievnu príhodu. Z okresnej nemocnice bol prostredníctvom leteckej záchrannej služby transportovaný do nemocnice v krajskom meste. Pri prvej návšteve bolo zistené, že v domácnosti sa nachádza aj druhý syn pani Ľubice. O tom, že Dezider žije v spoločnej domácnosti s matkou Ľubicou a bratom Ľubomírom, vzhľadom na skutočnosť, že rodina žila izolovane, starosta obce nemal informáciu. Všetky nákupy, starostlivosť o domácnosť a akýkoľvek kontakt s okolím zabezpečoval syn Ľubomír. V rámci sociálneho šetrenia bolo zistené, že Dezider je viac ako 30 rokov v starostlivosti psychiatra pre problémové správanie a ovplyvniteľnosť, trpí

organickou depresívnou chorobou. V čase sociálneho šetrenia je Dezider v zhoršenom zdravotnom stave, čiastočne imobilný, vyžadujúci pravidelné užívanie liekov a celodenný dohľad, ktorý mu v posledných týždňoch zabezpečoval brat Ľubomír. Šetrením bolo zistené, že Dezider donedávna žil v neďalekom okresnom meste, kde vlastní byt. V dôsledku nerozvážnych rozhodnutí. Bol veľmi zadlžený. Bral si pôžičky z nebankových subjektov. Prestal platiť nájom za byt a hrozilo mu deložovanie. Táto situácia vznikla aj v dôsledku jeho zhoršeného zdravotného stavu a duševného ochorenia. Brat Ľubomír mal úmysel pomôcť mu, dostať sa z tejto situácie. Dezidera presťahoval do rodinného domu, v ktorom žili spolu s matkou. Pomáhal mu s každodennou starostlivosťou, zabezpečil mu potrebné lieky a začal splácať jeho dlžoby. Ľubomírovým úmyslom bolo zabezpečiť pre Dezidera starostlivosť v zariadení pre seniorov. V čase krízovej situácie, ktorá sa v rodine udiala, mal Dezider už vydaný posudok o odkázanosti na sociálnu službu a podanú žiadosť o umiestnenie do zariadenia, ktorá bola zaradená do poradovníka čakateľov. Dezider sa v rámci domácnosti pohyboval pomocou francúzskej barle. Už na prvý pohľad bolo zjavné, že je odkázaný na pomoc inej osoby. Zamestnankyne centra zistili, že Dezider poberá starobný dôchodok, je rozvedený, má jedného syna, ktorý pravdepodobne žije v Maďarsku. Dezider s ním neudržiaval žiadny vzťah. Vzťah medzi pani Ľubicou a Deziderom bol narušený. Pani Ľubica je nedôverčivá, obviňuje svoje okolie zo zlých úmyslov. So susedmi a ľuďmi v svojom okolí nebudovala vzťahy, obviňujúco sa vyjadrovala aj o Deziderovi a vnukovi, o ktorom nechcela ani počuť. Všetku starostlivosť o domácnosť, vrátane starostlivosti o matku a brata zabezpečoval pán Ľubomír. Po jeho hospitalizácii sa rodina dostala do stavu núdze, pretože bola plne závislá od jeho pomoci vo všetkých oblastiach každodenného života.

Popis intervencií

- Prvý kontakt s rodinou pani Ľubice sa uskutočnil v novembri 2024. Návšteva v domácnosti bola vykonaná spolu so starostom obce a prizvanou neterou Monikou, ktorá do tohto času s pani Ľubicou udržiavala len sporadické vzťahy. Pracovníčky centra následne v rodine vykonali niekoľko opakovaných návštev v rámci ktorých zisťovali stav rodinných, zdravotných, finančných a ďalších dôležitých informácií, ktoré boli potrebné na vyriešenie krízovej situácie.
- Pracovníčky centra zabezpečili pre pani Ľubicu a pána Dezidera zdravotnú starostlivosť. Zistili s ktorými všeobecnými lekármi majú uzatvorené zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Kontaktovali lekárov, zabezpečili predpísanie potrebných liekov a ich donášku do domácnosti. V prípade pána Dezidera bolo potrebné kontaktovať aj jeho psychiatra

a riešiť alternatívnu liečbu, vzhľadom na výpadok psychiatrických liekov na trhu, na ktoré bol pán Dezider nastavený.

- Koordinátorka zdravia v rámci svojich návštev v domácnosti zabezpečila dávkovanie liekov pre pani Ľubicu aj Dezidera podľa lekárskeho predpisu.
- Rodine bola poskytnutá pomoc pri riešení ich finančnej situácie. Koordinátorka centra zistila, v ktorých bankách má rodina otvorené účty, akou formou sú im vyplácané dôchodky. Rodine sa poskytla asistencia pri získaní prístupu k ich finančným prostriedkom. Pani Ľubica aj pán Dezider následne splnomocnili neter pani Moniku, aby v ich mene riešila potrebné finančné náležitosti.
- Už počas prvých návštev v rodine bolo zrejmé, že zdravotný stav pána Ľubomíra je vážny a po ukončení jeho hospitalizácie v zdravotníckom zariadení bude úplne odkázaný na pomoc na inej osoby. Vzhľadom na túto skutočnosť po konzultácii so starostom obce, CISZS zabezpečilo zdravotný posudok a vypracovalo sociálny posudok pre potreby rozhodnutia o odkázanosti pána Ľubomíra na sociálnu službu. Obec následne vydala rozhodnutie o odkázanosti pána Ľubomíra na sociálnu službu.
- Zdravotný stav pána Ľubomíra, ktorý bol prevezený z krajského mesta naspäť do okresnej nemocnice sa naďalej zhoršoval. Pán Ľubomír hospitalizáciu neprežil a v decembri 2024 zomrel.
- Zamestnankyne centra v rámci pomoci celej rodine riešili aj sociálnu situáciu pána Dezidera, ktorý po hospitalizácii a následnej smrti brata zostal bez opatery. V zariadení pre seniorov vzhľadom na náročnú životnú situáciu požiadali o prednostné umiestnenie. Tejto žiadosti bolo vyhovené. Dezider do domova ešte pred Vianocami nastúpil. Do zariadenia ho odviezla neter Monika, ktorá ho v domove navštevuje a udržiava s ním kontakt.
- Pani Ľubica po hospitalizácii a následnom úmrtí syna, ktorý ju opatroval mala záujem naďalej zostať doma. Súhlasila s tým, že si požiadala o vydanie posudku o odkázanosti na sociálnu službu. S touto alternatívou však počítala len ako s riešením do budúcnosti.
- Zamestnankyne CISZS vybavili pre pani Ľubicu posudok o odkázanosti na sociálnu službu. Keď bol posudok vydaný, pani Ľubica sa rozhodla požiadať o umiestnenie v zariadení pre seniorov v neďalekom okresnom meste. Žiadosť pani Ľubice bola zaradená do poradovníka čakateľov.
- Zamestnankyne centra pomohli pani Ľubici zohnať opatrovatelku do domácnosti. No pani Ľubica nebola spokojná. Z dôvodu nedôverčivosti, ktorú pociťuje k cudzím ľuďom, bolo pre ňu nepríjemné mať v dome cudzieho človeka a tak bol z jej strany pracovný vzťah s opatrovatelkou po

dvoch týždňoch ukončený. Následne starostlivosť o pani Ľubicu a jej domácnosť prevzala neter pani Monika, ktorá popri svojom zamestnaní pomáha pani Ľubici s nákupmi, starostlivosťou o domácnosť, a zabezpečením zdravotnej starostlivosti.

- Zamestnankyne centra naďalej vykonávajú u pani Ľubice preventívne návštevy, v rámci ktorých pre ňu naďalej vykonávajú donášku liekov, ktoré jej dajú predpísať u obvodného lekára.

Záver

CISZS riešilo náročnú životnú situáciu v rodine, ktorá si vyžadovala komplexný prístup a súbežné riešenie potrieb všetkých členov rodiny. Centrum pomohlo zabezpečiť starostlivosť o pána Dezidera a pani Ľubicu, pričom je dôležité vyzdvihnúť, že táto situácia sa riešila promptne aj preto, že v mieste ich bydliska pôsobí angažovaný starosta. Dezider sa na základe intervencie centra dostal do zariadenia pre seniorov, pani Ľubica pred nedávnom dostala informáciu, že v zariadení sa uvoľnilo miesto aj pre ňu. Pani Ľubica ešte nevie či sa rozhodne pre umiestnenie v domove. Momentálne žije v svojom dome s pomocou netere Moniky.

Príbeh Milana, muža so zdravotným znevýhodnením, ktorý postupne preberá zodpovednosť nielen za seba ale aj za svoju matku

Zamestnankyne CISZS boli kontaktované starostom obce, ktorý ich požiadal o naliehavú návštevu v rodine, kde sa matka vyhrážala ublížením si na zdraví. K danej situácii došlo kvôli susedským nezhodám a nedobrovoľnej „pomoci“, ktorú jej navrhoval sused ako riešenie ich životnej situácie v zmysle „Robte s tým Milanom niečo, dajte ho do ústavu, tam mu bude lepšie“.

Pani Elena a jej syn Milan

Pani Elena je 65 ročná vdova, žijúca v spoločnej domácnosti so svojím dospelým 46 ročným synom Milanom. Rodina býva v rodinnom dome v malej obci. Pani Elena vychovala dve deti. Okrem Milana mala aj staršiu dcéru Elenu, ktorá pred štyrmi rokmi nečakane umrela. Stalo sa to doma v kuchyni pred očami matky, ktorá sa s danou situáciou vyrovnáva len veľmi ťažko. V dôsledku tejto traumatickej udalosti sa u pani Eleny rozvinuli psychické problémy, stavy depresie a beznádeje. Rodinnú situáciu veľmi ťažko prežíva aj syn Milan, ktorý bol na sestru citovo naviazaný. Sestra Elena bola jeho oporným bodom v živote. Milan má diagnostikovanú detskú mozgovú obrnu a mentálne znevýhodnenie ľahkého stupňa. Vzhľadom na svoj hendikep, má Milan problémy v oblasti mobility, chodí samostatne, jeho chôdza je však opatrná a občas nekoordinovaná. Problémy mu robí vyhodnotenie a spracovanie nečakaných premenlivých psychických prejavov svojej matky. Nezvládnutá trauma v rodine sa negatívne podpísala aj na Milanovom prežívaní a správaní. Milan je často veľmi rozrušený, má strach, rozplače sa, nevie čo má očakávať, cíti sa osamelý.

Milan v minulosti navštevoval špeciálnu základnú školu a strednú praktickú školu, kde sa vyučil za pomocného kuchára. Po absolvovaní školy bol evidovaný ako nezamestnaný na ÚPSVR, zamestnať sa mu nepodarilo. Od roku 2000 poberá invalidný dôchodok, ktorý je pre neho jediným zdrojom príjmu. Matka Elena pracovala na miestnom družstve ako ošetrovatelka zvierat. Momentálne je na starobnom dôchodku. Finančná situácia v rodine pri prvej návšteve zamestnankýň centra, nebola veľmi priaznivá. Pani Elena poberala krátený opatrovateľský príspevok z ÚPSVR a Milan poberal invalidný dôchodok. Medzičasom sa finančná situácia v rodine mierne zlepšila. V súčasnosti pani Elena poberá starobný dôchodok aj opatrovateľský príspevok z ÚPSVR v plnej výške.

Popis situácie

Prvá návšteva v rodine pani Eleny a jej syna Milana sa uskutočnila na základe podnetu starostu obce, ktorý CISZS kontaktoval z dôvodu vzniknutých problémov v susedskom nažívaní. Starosta obce vnímal susedské nezhody, príčinou ktorých bolo rozrušené správanie Milana a podnet od susedov, ktorí intervenovali vo veci jeho umiestnenia do zariadenia sociálnych služieb. Pri prvom stretnutí pracovníčok CISZS pani Elena rázne odmietla potrebu umiestnenia syna Milana do zariadenia. Z jej komunikácie bolo zrejmé, že si uvedomuje vlastnú bezmocnosť pri riešení každodenných synových potrieb. V rámci rozhovoru pani Elena pripustila, že potrebujú podporu na to, aby Milan mohol zostať žiť v domácom prostredí.

Pracovníčky CISZS začali domácnosť pravidelne navštevovať v dôsledku čoho sa začal budovať vzťah dôvery pani Eleny a Milana k pracovníčkam centra. Pri prvých stretnutiach pracovníčky centra prostredníctvom aktívneho počúvania získavali informácie o životnej situácii, v ktorej sa pani Elena ocitla. Pre pani Elenu bolo veľmi dôležité vyrozprávať sa zo všetkých problémov a krívd, ktoré pociťovala. Neskôr sa do rozhovoru začal zapájať aj Milan, ktorý potreboval dlhší čas, na to aby sa otvoril a dokázal komunikovať svoje prežívanie a potreby. Postupne pracovníčky centra spoločne s Elenou a Milanom identifikovali potreby rodiny v oblasti podpory zdravia, vybavenia úradných záležitostí súvisiacich so zhoršenou finančnou situáciou v rodine a aktivít sociálnej rehabilitácie pre Milana prostredníctvom rozvoja sociálnych zručností pri nakupovaní, budovaní sociálnych kontaktov a pohybe mimo domácnosti v obci a návšteve neďalekého okresného mesta.

Popis intervencií

- V rámci poradenstva pracovníčky CISZS identifikovali oblasti, v ktorých Elena a Milan potrebujú podporu.
- V rámci poradenského rozhovoru pracovníčky centra zistili, že po traumatickej udalosti sa duševný stav matky Eleny natoľko zhoršil, že začala zanedbávať vlastné zdravie aj zdravie syna Milana. V dôsledku nedodržiavania liečebného režimu sa psychické prežívanie pani Eleny zhoršilo natoľko, že ovplyvnilo neprimerané správanie syna Milana a zhoršilo susedské vzťahy.
- Koordinátorka podpory zdravia pomohla Elena a Milanovi pri objednaní sa na pravidelné lekárske kontroly. Dohliadla na dodržanie stanoveného liečebného režimu a dodržanie termínov kontrolných vyšetrení. Elena a Milan absolvovali preventívnu prehliadku u všeobecného lekára, vyšetrenia u psychiatra a ďalších špecialistov.

- Rodina si nevedela zabezpečiť predpísanie a výber liekov z lekárne. Pracovníčky centra sprevádzali Milana pri zabezpečení liekov a aktivitami sociálnej rehabilitácie ho postupne viedli k samostatnosti v tejto oblasti.
- CISZS pomohlo rodine pri riešení finančnej situácie. Pomoc bola zabezpečená formou nastavenia trvalých platieb za plyn a elektrinu. Riešil sa odpojený plynomer v dôsledku neuhradených platieb a následne jeho opätovné pripojenie, poplatky a splátkový kalendár.
- Ďalšou oblasťou, ktorá bola identifikovaná ako oblasť, v ktorej rodina potrebuje podporu bola oblasť sociálnych kontaktov a vzťahov. Pri prvých návštevách mal syn Milan problémy v oblasti komunikácie a mobility. Vzhľadom na detskú mozgovú obrnu potrebuje Milan pravidelne posilňovať svoje zručnosti v oblasti komunikácie a mobility. Izolácia rodiny, ktorá nastala po traumatickej udalosti spôsobila, že Milan prestal komunikovať a vychádzať z domu. V dôsledku izolácie sa znížila Milanova slovná zásoba, nemal možnosť viesť rozhovory s cudzími ľuďmi. Taktiež sa zhoršila jeho koordinácia pohybu, znížilo sa jeho sebavedomie zvládnuť samostatnú prechádzku v obci, odcestovať do neďalekého mesta a pod. V minulosti bežné sociálne aktivity Milan samostatne vykonával.
- Ďalšou aktivitou sociálnej rehabilitácie je sprevádzanie Milana pri zabezpečení základných potrieb do domácnosti, pri nákup potravín, hygienických potrieb a pod. Pre Milana sa zabezpečila koliesková nákupná taška, s pomocou ktorej dokáže preniesť nákup z miestnych potravín domov. Pri nakupovaní ho pracovníčky centra sprevádzajú a vedú ho k samostatnosti.
- Spoločne s pracovníčkami centra navštívil Milan denný stacionár v neďalekom meste. Táto návšteva bol realizovaná kvôli tomu, aby sa vedel rozhodnúť, či má záujem o trávenie času v ambulantnom zariadení, kde by mal možnosť stretávať sa s rovesníkmi a budovať vzťahy, ktoré mu chýbajú. Milanovi sa v Dennom stacionári veľmi páčilo a tak si s pomocou CISZS podal žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu a následne si napísal žiadosť o umiestnenie do stacionára. Žiadosť Milan spoločne s pracovníčkami centra osobne do zariadenia zanesol.
- Pracovníčky centra rodine naďalej pomáhajú podľa potreby. Milan sa naučil kontaktovať CISZS v prípadoch, v ktorých nie je rodina schopná samostatne riešiť vzniknuté situácie. V rámci takejto pomoci boli pre rodinu zabezpečené aj drobné opravy prostredníctvom dobrovoľníka či výmena pokazeného ponorného čerpadla.

Záver

S rodinou pani Eleny, najmä s Milanom sa pracovníčky centra stretávajú naďalej na týždennej báze. Milan postupne preberá zodpovednosť za seba aj za matku, ktorej duševný stav sa výrazne nezlepšil. Milan vybavuje predpísanie liekov, pod dohľadom koordinátorky podpory zdravia ich vyzdvihne v lekárni a odovzdá matke, ktorá naďalej žije izolovaná v domácnosti. Milan zabezpečuje nákup potravín do domácnosti. Dokáže viesť nezávislý život s podporou v domácom prostredí. Jeho duševné prežívanie sa po intervenciách CISZS zlepšilo, čo má vplyv na jeho denný režim. Vie si zadeliť čas na prácu okolo domu, aj na voľnočasové aktivity, ako je čítanie kníh, ktoré si sám objednáva z internetu. Je komunikatívnejší, v spoločnosti cudzích ľudí je oveľa viac otvorený a nebojí sa. V rámci intervencií sociálnej rehabilitácie sám komunikuje svoje osobné potreby a potreby do domácnosti, napr. kúpu vysávača, kosačky, či pravidelné návštevy holičstva. Milan požiadal o ambulatnú službu v Dennom stacionári, kde by veľmi rád trávil čas so svojimi rovesníkmi a priateľmi, ktorých si chce nájsť. Momentálne je zaradený v poradovníku čakatel'ov o sociálnu službu a čaká na umiestnenie.

Pani Irena hľadá pomoc a motiváciu pri riešení finančných a životných problémov

Pani Irena prvý krát navštívila kanceláriu CISZS v marci 2024. Prišla v doprovide svojej susedky pani Margity a pracovníčky obecného úradu, ktorá ich do kancelárie centra priviedla. Pani Irena prišla riešiť svoju finančnú situáciu. Exekútorský úrad jej doručil exekučný príkaz z dôvodu dlžoby na zdravotnom poistení. Pani Irena pri prvom stretnutí komunikovala strach zo situácie, v ktorej sa ocitla. Z jej správania bola zrejmá bezmocnosť a túžba nájsť niekoho, kto za ňu túto situáciu vyrieši.

Pani Irena

Pani Irena má 45 rokov. Žije v obci na juhu Slovenska, v ktorej má väčšina občanov maďarskú národnosť, tak ako aj pani Irena. Býva v rodičovskom dome, v ktorom zostala žiť po smrti rodičov a odsťahovaní sa brata Ladislava, ktorý ako dospelý odišiel bývať do vlastného domu v tej istej obci. Pani Irena je vydatá, no s manželom už niekoľko rokov nežije v spoločnej domácnosti. Manžel pani Ireny si našiel novú partnerku a odsťahoval sa za ňou do iného mesta. So svojou manželkou neudržiava žiadny kontakt. Pani Irena má jedného dospelého syna Zsoltiho. V čase prvého kontaktu pracovníčok CISZS, Zsolt býval spoločne s matkou. V tomto období si už aktívne hľadal prácu v zahraničí. Po krátkom čase odcestoval do Holandska, kde zostal žiť a pracovať. Po odchode z domu je s matkou len v občasnom telefonickom kontakte. Pani Irena zostala sama v dome, v ktorom žije s viacerými psami. Do domácnosti si nikoho cudzieho nepúšťa. Pri prechode okolo domu je počuteľné štekanie psov, ktoré s pani Irenou v dome žijú. Dom a jeho okolie pôsobí zanedbane. Pani Irena má jedného brata Ladislava, ktorý jej občas pomáha. Pomoc jej poskytuje napriek tomu, že s pani Irenou majú spor ohľadom nevysporiadaného majetku po smrti rodičov. Polovicu domu, v ktorom pani Irena žije zdedil Ladislav, ktorého kvôli nedostatku finančných prostriedkov nevie vyplatiť. Pani Irena pôsobí zanedbane. Z jej zjavu je zrejmé, že jej nezáleží na tom ako vyzerá. Od odchodu syna do zahraničia žije sama. Osamelý spôsob života jej vyhovuje. V obci je známa, no veľa priateľov nemá. Je veriaca, pravidelne navštevuje bohoslužby v miestom kostole. V jej okolí žijú susedia, najmä pani Margita, ktorí jej občas pomôžu. Dajú jej zvyšné jedlo, potraviny. Brat Ladislav jej pomáha s kosením záhrady okolo domu a so zabezpečením dreva na zimu. Pani Irena má základné vzdelanie. Je dlhodobo nezamestnaná. Počas svojho aktívneho života nikdy nepracovala. Naučila sa žiť skromne zo sociálnych dávok, ktoré v čase prvej návštevy v kancelárii CISZS v dôsledku viacerých okolností nepoberala.

Popis situácie

Pani Irena sa ocitla v náročnej životnej situácii, ktorú prestala zvládať riešiť vlastnými silami. V dôsledku dlhodobej nezamestnanosti sa v priebehu celého aktívneho života naučila prežiť zo sociálnych dávok, rodinných prídavkov a výživného od manžela, ktorý odišiel z ich spoločnej domácnosti. Riešiť svoju finančnú situáciu ju prinútila až postupná strata príjmu zo systémov sociálnej pomoci a exekučný príkaz, ktorý jej doručili z dôvodu neuhradeného zdravotného poistenia. Príjem pani Ireny sa postupne znižoval. Po tom ako syn Zsolt dovŕšil plnoletosť stratila nárok na prídavky na dieťa a výživné od manžela. Prestala platiť dane a poplatky za vývoz komunálneho odpadu a psov, v dôsledku čoho sa jej začali tvoriť dlžoby voči Obecnému úradu. Pani Irena je zaradená v evidencii nezamestnaných na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, no vzhľadom na podlžnosť voči Obecnému úradu stratila nárok na vyplácanie príspevku v hmotnej núdzi. V kontakte s pracovníčkami CISZS komunikovala pani Irena obavy zo svojej finančnej situácie. Z jej správania bola zrejماً bezmocnosť a túžba nájsť niekoho, kto za ňu túto situáciu vyrieši.

Popis intervencií

- Prvý kontakt s pani Irenou sa uskutočnil v marci 2024 v kancelárii CISZS, do ktorej pani Irena prišla v doprovide svojej susedky pani Margity a pracovníčky obecného úradu. Pani Irena prišla riešiť svoju finančnú situáciu, motivovaná susedkou, ktorá jej chcela pomôcť. Dôvodom návštevy bol exekučný príkaz, ktorý jej doručil exekútorský úrad z dôvodu dlžoby na zdravotnom poistení vo výške 2000,00 eur.
- Z informácií od pani Ireny pracovníčky centra zistili, že pani Irena je dlhodobo nezamestnaná. Je zaradená v evidencii nezamestnaných na UPSVR bez nároku na dávky v hmotnej núdzi. Dôvodom straty nároku na dávku v hmotnej núdzi bola podlžnosť voči Obecnému úradu na daniach a poplatkoch za vývoz komunálneho odpadu a psov.
- Na základe zistených informácií sa pracovníčky CISZS s pani Irenou dohodli na poskytnutí pomoci pri komunikácii s exekútorským úradom, hľadani možností oddlženia, komunikácii s UPSVR vo veci nároku na dávky v hmotnej núdzi a hľadani vhodného zamestnania. S pani Irenou sa CISZS dohodlo aj na zabezpečení tlmočenia z maďarského jazyka pri vybavovaní úradných záležitostí z dôvodu, že pani Irena sa pri komunikácii a porozumení slovenskému jazyku cíti neisto.
- Zamestnankyne CISZS komunikovali v mene pani Ireny s exekučným úradom, kde na základe zdokladovania jej finančnej situácie, dohodli

zniženie mesačných splátok z 50,00 eur na 5,00 eur. mesačne, prípadne podľa jej možností. Zároveň dohodli splátkový kalendár, podľa ktorého pani Irena začala splácať dlžobu. Z dôvodu, že pani Irena nemá bankový účet, bolo dôležité aj zabezpečenie poštových poukážok na splácanie dlžoby a poskytnutie pomoci s vypísaním poštových poukážok. Jej dlh sa síce veľmi pomaly, ale predsa len znižuje. Z pôvodných 2000,00 eur., ktoré dlžila v marci 2024 sa dlžoba v priebehu roka a pol znížila na 1780,00 eur.

- Zamestnankyne centra sprostredkovali kontakt a sprevádzali pani Irenu na stretnutie s právnikom bezplatnej dlhovej poradne v okresnom meste. Cieľom tohto stretnutia bolo zabezpečenie odbornej pomoci pre pani Irenu vo veci oddĺženia a hľadania možností na riešenie exekúcie, ktorou bola zaťažená. Výsledkom stretnutia bol návrh niekoľkých riešení finančnej situácie. Právnik bezplatnej dlhovej poradne jej navrhol možnosť získať finančné prostriedky z manželského výživného, o ktoré by mohla požiadať pri podaní návrhu na rozvod s manželom, s ktorým už roky nežije. Tento návrh pani Irena z náboženských dôvodov odmietla.
- V apríli 2024 zamestnankyne centra sprevádzali pani Irenu pri podaní žiadosti o dávku v hmotnej núdzi a príspevku na bývanie. Žiadosť bola UPSVR zamietnutá z dôvodu dlžôb voči Obecnému úradu v mieste bydliska pani Ireny.
- Následne zamestnankyne CISZS spolu s pani Irenou riešili zabezpečenie splátkového kalendára na zaplatenie podlžnosti na daniach. Po uzatvorení splátkového kalendára a zaplatení prvej splátky vydal Obecný úrad pani Irene potvrdenie o tom, že voči obci nemá podlžnosť. Toto potvrdenie bolo dôležité na to, aby si pani Irena mohla opätovne požiadať o príspevok na bývanie.
- Ďalšími dokladmi, ktoré bolo potrebné doložiť k žiadosti o príspevok v hmotnej núdzi a žiadosti o príspevok na bývanie, boli doklady preukazujúce skutočnosť, že pani Irena žije v domácnosti sama. Na zdokladovanie tejto skutočnosti bolo potrebné predložiť doklad o tom, že syn pani Ireny žije a pracuje v zahraničí. Pracovníčky centra pomohli pani Irene získať od pracovnej agentúry, ktorá zabezpečila pre syna Zsolta prácu v Holandsku jeho pracovnú zmluvu.
- Po tom, ako pracovníčky CISZS zabezpečili všetky potrebné doklady, si pani Irena opätovne na UPSVR podala žiadosť o príspevok v hmotnej núdzi a o príspevok na bývanie. Tento krát úspešne, v júli 2024 jej UPSVR doručil rozhodnutie o priznaní nároku na príspevok v hmotnej núdzi vo výške 86,50 eur. a príspevok na bývanie vo výške 95,20 eur.

- Od augusta 2024 pani Irena pracuje v rámci aktivačných prác na Obecnom úrade, kde musí každý mesiac odpracovať 32 hodín.
- Pracovníčky centra jej následne poskytli pomoc pri hľadaní vhodného zamestnania. V tejto oblasti však pani Irena neprejavila silnú motiváciu. CISZS v jej mene kontaktovalo miestnych zamestnávateľov, pomohlo jej s napísaním pracovného inzerátu. Pani Irena dostala možnosť pracovať v miestnom záhradkárstve, no po niekoľkých dňoch túto ponuku odmietla.
- Koncom roka 2024 pracovníčky centra spríjemnili pani Irene vianočné sviatky odovzdaním materiálnej pomoci formou vianočného darčeka.

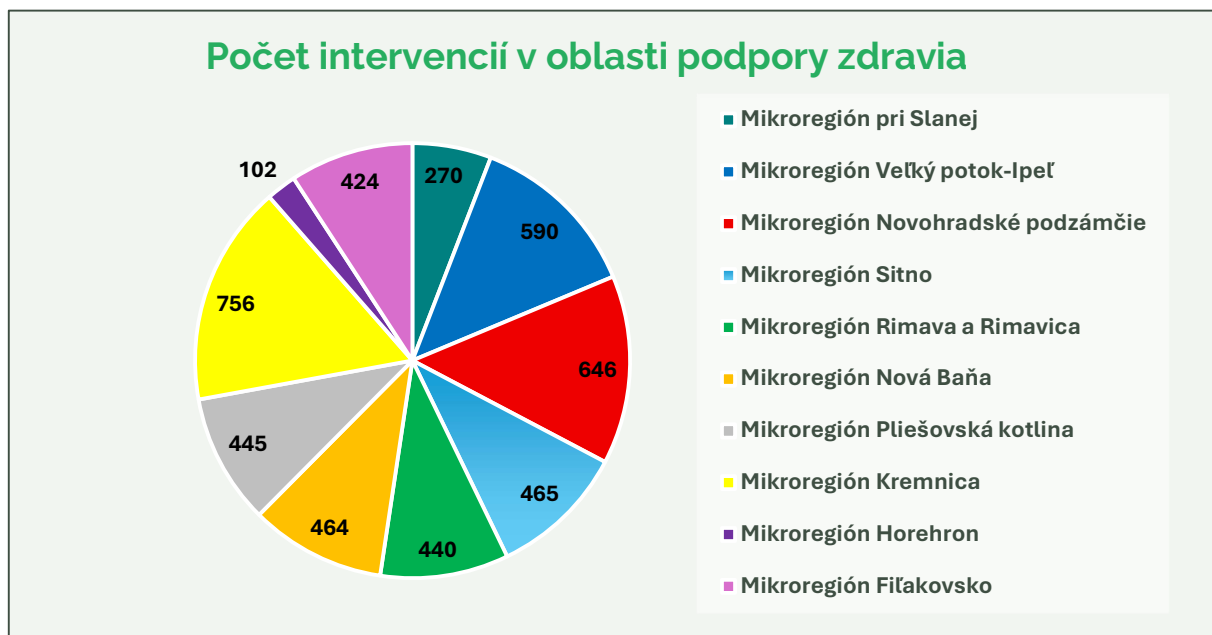
Záver

Sociálna situácia pani Ireny sa od prvej návštevy v kancelárii CISZS mierne zlepšila. Má základný príjem z dávok v hmotnej núdzi. Pracuje na aktivačných prácach v obci. Uzatvorením dohody o splácaní pohľadávky voči zdravotnej poisťovni sa odvrátila hrozba exekúcie. Nadalej žije spôsobom života, na ktorý si zvykla, bez silnej motivácie zvýšiť si svoju životnú úroveň. Zamestnankyne centra sa s ňou stretávajú na Obecnom úrade, kde niekoľkokrát do týždňa upratuje priestory úradu. Prehodia s ňou pár slov, tak aby pani Irena vedela, že keď bude cítiť, že potrebuje pomoc, tak sa na nich môže obrátiť.

3. AKTIVITY CISZS V OBLASTI PODPORY ZDRAVIA

Dôležitou činnosťou CISZS je pomoc klientom so zabezpečením zdravotnej starostlivosti. V každom centre je zamestnaná zdravotná sestra, ktorá pomáha seniorom a ľuďom so zdravotným znevýhodnením v oblasti zdravia – či už v oblasti vybavenia termínov lekárskeho vyšetrenia, preventívnych prehliadok, vypísania a donášky liekov, sprevádzania osamelých občanov do zdravotníckych zariadení. V prípade ak je to potrebné, zabezpečujú zamestnankyne centier pomoc osamelým klientom pri návrate z hospitalizácie. Ak majú klienti záujem, zdravotné sestry im v domácom prostredí vedia monitorovať základné fyziologické funkcie, napr. tlak, cukor a pod. Centrá poskytujú aj poradenstvo v oblasti liečebného režimu, zdravotných rizík, diétného stravovania či preventívnych zdravotných prehliadok. Spolupracujú s ošetrojúcimi lekármi a zdravotnými sestrami z agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti. V prípade osamelých občanov, ktorí vzhľadom na svoj vek alebo zdravotný stav potrebujú sprievod na lekárske vyšetrenie, najmä vo vzťahu k pochopeniu informácií o ich zdravotnom stave a liečebnom režime, vykonávajú sestry z centier aj sprevádzanie týchto občanov na vyšetrenia k lekárom. Sprevádzanie k lekárom sa poskytuje aj klientom z národnostne zmiešaného územia, v prípade ak klienti majú problém s pochopením informácií o svojom zdravotnom stave a liečebnom režime v slovenskom jazyku.

V priebehu projektu bolo v rámci činnosti CISZS poskytnutých **4602 intervencií** (ku dňu 30.6.2025) **v oblasti podpory zdravia**.

Graf 2 Počet intervencií v oblasti podpory zdravia. Zdroj: vlastné spracovanie.

Pani Iveta – osamelá seniorka žijúca v odľahlej obci

CISZS kontaktoval starosta obce, ktorý pani Ivetu našiel v bezvedomí ležať na zemi. Privolal rýchlu zdravotnú pomoc, ktorá pani Ivetu previezla do nemocnice. V čase jej hospitalizácie oslovil starosta obce pracovníčky CISZS so žiadosťou o vyhotovenie posudku o odkázanosti na sociálnu službu pre pani Ivetu, ktorá bola po páde zo schodov vo vážnom zdravotnom stave.

Pani Iveta

Pani Iveta má 84 rokov. Od svojich 5 rokov žije v malej, odľahlej obci, do ktorej sa spolu s rodičmi a 5 súrodencami presťahovala ešte v detskom veku. V obci zostala žiť aj potom ako sa vydala. V práci sa spoznala s manželom Jozefom, s ktorým žila 34 rokov. Počas manželstva sa im narodili dvaja synovia, jej manžel zomrel keď mala 77 rokov a rok na to zomrel aj jej starší syn Ján, ktorý pracoval ako vojak z povolania. Ochorel na pracovnej ceste do Ruska a následne podľahol zápalu pľúc, s čím sa pani Iveta ťažko vyrovnáva. Jej druhý syn Peter s rodinou žijú na východnom Slovensku, preto vnúčatá pani Ivetu navštevujú len zriedkavo. Pani Iveta žije v obci, v ktorej z dôvodu malého počtu obyvateľov neexistuje kultúrny a spoločenský život. Býva sama v odľahlej časti obce v dvojposchodovom rodinnom dome, v blízkosti ktorého nemá priamych susedov. V dome si kúri drevom. Je poberateľkou starobného a vdovského dôchodku. Pani Iveta trpí ischemickou chorobou srdca a chronickou obštrukčnou chorobou pľúc. Má diabetes mellitus 2 typu a je na diéte. Má problémy s tlakom, dýchavičnosťou, často sa jej točí hlava. Má za sebou operáciu chrbtice, v dôsledku ktorej sa pri pohybe cíti neisto a ľahko stráca stabilitu. V priestore domu a v jeho blízkom okolí sa pohybuje pomocou francúzskej barle alebo chodítka.

Popis situácie

Pracovníčky CISZS kontaktoval starosta obce, ktorý poznal životnú situáciu pani Ivety a vedel o jej hospitalizácii v dôsledku pádu. Zdravotný stav pani Ivety sa vekom začal zhoršovať. Pred pádom užila naraz viac liekov, ktoré mala predpísané a skombinovala to s liekmi od bolesti. Po požití liekov dostala závrat a spadla zo schodov z druhého poschodia. Keďže stratila vedomie, nevedela opísať ako sa to presne stalo. Našli ju ležať v chodbe pri pivnici, v čase nehody boli na dome otvorené vchodové dvere. Odpadnutú v dome ju našiel starosta obce, ktorý hneď zavolať rýchlu zdravotnú pomoc. Pani Iveta bola hospitalizovaná v nemocnici a následne prevezená na oddelenie dlhodobých chorých. Počas pobytu v nemocnici pani Iveta zvažovala umiestnenie do zariadenia pre seniorov. V tom čase jej pracovníčky CISZS pomohli s vyhotovením sociálneho posudku o odkázanosti na

sociálnu službu. Následne keď sa jej zdravotný stav stabilizoval, rozhodla sa vrátiť domov. Po prepustení z nemocnice sa pani Iveta cítila vyčerpaná, trpela inkontinenciou a častým nočným budením. Mala strach chodiť po schodoch, z ktorých spadla. Nemala všetky potrebné lieky, ktoré potrebovala užívať. Ľahko strácala stabilitu a točila sa jej hlava. Zdravotný stav ju obmedzil v pohybe, stratila kontakt so životom mimo vlastného domu, v dôsledku čoho sa cítila veľmi osamelá. Vzhľadom na problémy s pohybom nedokázala prejsť cca 1 kilometer do miestneho obchodu a nakúpiť si potraviny, hygienické potreby a iné základné veci do domácnosti. V malej obci, v ktorej pani Iveta žije nie je k dispozícii lekáreň. Pre lieky obyvatelia obce musia cestovať do najbližšieho mesta. Pani Iveta nevlastní automobil. V minulosti do mesta, kde si zabezpečovala nákupy a lieky cestovala autobusom. V posledných rokoch pani Ivete so zabezpečením nákupov, chystaním dreva a iných potrieb do domácnosti pomáha starosta obce. Pani Iveta chce napriek svojim zdravotným obmedzeniam žiť doma. Pomohla by jej opatrovateľská služba, no o jej poskytovanie pani Iveta neprejavila záujem. V mieste jej bydliska je poskytovanie opatrovateľskej služby dostupné len prostredníctvom neverejného poskytovateľa, kde hodina opatrovania stojí cca od 7 do 11 eur. Dôchodok pani Ivety na zaplatenie opatrovateľskej služby nestačí. Obec, v ktorej pani Iveta žije má necelých 200 obyvateľov. Je to malá obec, ktorá nemá v rozpočte finančné prostriedky na to, aby pani Ivete a ďalším odkázaným seniorom v obci mohla pomôcť s úhradou poplatku za poskytovanie opatrovateľskej služby u neverejného poskytovateľa.

Popis intervencií

- Počas pobytu v nemocnici pani Iveta zvažovala umiestnenie do zariadenia pre seniorov. V tom čase jej pracovníčky CISZS pomohli s vyhotovením sociálneho posudku o odkázanosti na sociálnu službu.
- Po ukončení hospitalizácie sa pani Iveta rozhodla vrátiť domov. V júni 2024 pracovníčky CISZS navštívili pani Ivetu v domácom prostredí. Pri prvej návšteve sa pani Iveta cítila vyčerpaná, mala problémy so spánkom, trpela inkontinenciou, točila sa jej hlava a strácala stabilitu. Chýbali jej predpísané lieky, ktoré potrebovala užívať. V domácnosti chýbali základné potraviny a hygienické potreby. Pani Iveta komunikovala, že sa cíti osamelá. V rámci rozhovoru hovorila o tom, žeby uvítala pravidelný kontakt s pracovníčkami centra. Pri prvej návšteve v domácnosti pani Ivety sa s ňou CISZS dohodlo na poskytovaní podpory v oblasti zdravia, zabezpečení liekov a zdravotných pomôcok, sprevádzaní na nákupy a lekárske

vyšetrenia. Pracovníčky centra sa s pani Ivetou dohodli aj na pravidelných preventívnych návštevách v jej domácnosti.

- Pracovníčky CISZS navštevujú pani Ivetu 3 x týždenne. V rámci týchto návštev jej koordinátorka podpory zdravia odmeria tlak, cukor a saturáciu kyslíka v krvi. Porozpráva sa s ňou, o tom ako sa cíti a či nepotrebuje konkrétnu pomoc v oblasti zdravia. Pri prvých návštevách u pani Ivety pracovníčky CISZS zistili, že pani Iveta má problém so správnym dávkovaním liekov.
- CISZS pomoc v oblasti zdravia pre pani Ivetu konzultovalo s jej všeobecným lekárom. Na základe tejto konzultácie koordinátorka podpory zdravia pre pani Ivetu zabezpečuje potrebné lieky a zdravotné pomôcky. Na základe odporúčania pracovníčok centra všeobecný lekár upravil dávkovanie liekov pre pani Ivetu tak, aby ich užívanie bolo v priebehu dňa čo najviac zjednodušené. Lieky jej následne podľa predpisu pracovníčka centra nadávkuje do liekovky. Po dohode s pani Ivetou sú ostatné lieky uskladnené ak, aby ich pani Iveta neúmyselne nevhodne neužila.
- Koordinátorka podpory zdravia vybavuje pre pani Ivetu potrebné vyšetrenia u všeobecného lekára a špecialistov – neurológa a gynekológa.
- Pracovníčky CISZS klientke zabezpečili monitorovací náramok, pre zvýšenie mentálnej pohody klientky v prípade možného pádu. V máji 2025 vykonali pracovníčky centra spoločne s pracovníkom monitorovacej služby návštevu v domácnosti pani Ivety. V rámci tejto návštevy bola pani Iveta poučená o tom ako monitorovací náramok používať a zároveň sa realizoval skúšobný hovor na dispečing monitorovacej služby.
- Počas pravidelných preventívnych návštev v domácnosti pani Ivety sa s ňou pracovníčky rozprávajú o jej potrebách a prežívaní. Vykonávajú s ňou podporné rozhovory a tréning chôdze, tak aby sa zbavila strachu zo schodov, z ktorých spadla.
- Pracovníčky CISZS podporujú pani Ivetu aj pri riešení úradných záležitostí. Sprevádzali ju na poštu, do banky a podobne.

Záver

Zdravotný stav pani Ivety sa po nastavení správnej liečby a správnom užívaní liekov upravil. Pani Iveta je vďačná za každú návštevu pracovníčok CISZS. Cíti sa menej osamelá, čo sa pozitívne prejavuje na jej duševnej pohode. Rozhodnutím pani Ivety je zostať doma, v jej známom prostredí najdlhšie ako sa bude dať. Ešte stále má strach chodiť po schodoch z ktorých spadla. Schádza pre nich veľmi opatrne a ako hovorí spolieha sa na monitorovací náramok, že v prípade potreby jej privolá pomoc.

Príbeh pána Maroša, ktorý prišiel o strechu nad hlavou

Prvé stretnutie Maroša s pracovníčkami CISZS sa uskutočnilo v unimobunke, ktorá sa stala jeho náhradným bývaním. O Marošovej situácii informoval zamestnankyne centra primátor mesta, ktorý mu pomohol so zabezpečením náhradného bývania po návrate z nemocnice. Maroš sa v tomto čase zotavoval z ťažkých popálenín, spôsobených výbuchom plynu v záhradnom domčeku, kde sa ubytoval po tom, ako prišiel o strechu nad hlavou.

Maroš

Maroš má 45 rokov. V detskom veku mu diagnostikovali ľahké mentálne znevýhodnenie. V dôsledku tejto diagnózy, sa u Maroša už počas štúdia prejavilo zníženie rozumových schopností. Na základnej škole musel dva krát opakovať ročník. Napriek týmto peripetiám základnú školu ukončil a v štúdiu pokračoval na strojárskom učilišti, kde sa vyučil za obrábača kovov. Maroš je manuálne zručný. Po ukončení školy vystriedal niekoľko zamestnaní. Pracoval na družstve, v kamenárstve, neskôr ako hrobár na mestskom cintoríne. V jeho pracovnom živote sa striedali obdobia, keď bol zamestnaný s obdobiami, v ktorých bol evidovaný na úrade práce. Maroš žije v menšom meste, v ktorom sa narodil a prežil celý svoj život. Ako dieťa býval s rodičmi v rodinnom dome, v ktorom zostal žiť aj v dospelom veku. Má 2 súrodencov, sestru Janu a brata Jána. Sestra sa vydala a odsťahovala z rodičovského domu. Momentálne žije v neďalekej obci. Brat Ján so svojou rodinou zostal spolu s Marošom bývať v rodičovskom dome. Otec im zomrel pred dvadsiatimi rokmi. Matka bola po otcovej smrti kvôli vážnemu duševnému ochoreniu umiestnená do špecializovaného zariadenia. V dôsledku týchto udalostí zostal v rodičovskom dome Maroš bývať už len s bratom Jánom a jeho rodinou. Po otcovej smrti dom zdedil brat Ján aj s vecným bremenom. Právom doživotného bývania pre Maroša v dome po rodičoch. Maroš sa neoženil. Mal príležitostné známosti a kamarátov, s ktorými trávil voľný čas väčšinou v miestnych pohostinstvách, kde míňal zarobené peniaze. Pod vplyvom alkoholu sa dopustil násilného správania, za ktoré bol podmienene odsúdený. Súd mu nariadil probačný dohľad a hospitalizáciu na protialkoholickom psychiatrickom oddelení. Kvôli Marošovmu životnému štýlu vznikali medzi bratmi konflikty, ktoré vyústili do toho, že brat Ján dal Marošovi podpísať zmluvu o zrušení vecného bremena doživotného bývania v rodičovskom dome a vystaľoval ho na ulicu. Maroš sa v januári 2025 stal bezdomovcom. S priateľkou si našiel náhradné bývanie v záhradnej chatke, kde si kúrili plynom. Výbuchom plynovej bomby pri nesprávnej manipulácii, spôsobenej aj nadmerným užívaním alkoholu došlo k popáleniu ich oboch. Maroš bol v ohrození života prevezený do popáleninového centra v

hlavnom meste. Po zlepšení zdravotného stavu bol premiestnený do spádovej nemocnice v okresnom meste na doliečenie. Následne po ukončení liečenia bol sanitkou z nemocnice prevezený a vyložený pred rodičovským domom, kde ho brat odmietol prijať.

Popis situácie

O prevezení pána Maroša z nemocnice pred rodičovský dom, kde ho neprijali bol informovaný Mestský úrad, primátor mesta a zamestnankyne CISZS. Po tom, ako Maroš zostal na ulici pred rodným domom, prichýlila ho suseda, ktorá mu na jeden týždeň poskytla ubytovanie a zároveň informovala Mestský úrad o Marošovej situácii. Maroš po prepustení z nemocnice, potreboval ošetrovanie popálených plôch tela. Bola mu zabezpečená akútna starostlivosť prostredníctvom obvodného lekára a ošetrovanie v chirurgickej ambulancii, kam ho sprevádzala sociálna pracovníčka CISZS. Mestský úrad zabezpečil pre Maroša náhradné bývanie v podobe unimobunky, vrátane jej vybavenia - postele, stola, stoličky, variča, mobilného WC a dodávky vody. Unimobunka do ktorej sa Maroš nasťahoval sa nachádza v okrajovej časti mesta, ktorá je vzdialená od centra približne 1,5 km. Zo strany mesta bola Marošovi poskytnutá aj materiálna pomoc. Po prepustení z nemocnice Maroš z podpory mesta opakovane dostával potraviny, hygienické a čistiace prostriedky. Z miestneho zariadenia pre seniorov mu denne dovážali obedy. Na zabezpečenie kontaktu s okolím a privolanie si pomoci v prípade potreby dostal pán Maroš aj mobilný telefón s telefónnym číslom. V tomto čase o Maroša prejavila záujem aj jeho sestra Jana, ktorá mu priniesla oblečenie a jedlo. Pán Maroš vďaka rýchlej, krízovej intervencii mestského úradu zostal síce bez dokladov a bez prostriedkov, ale s provizórnou, náhradnou strechou nad hlavou.

Popis intervencií

- Prvý kontakt pracovníčok CISZS s pánom Marošom sa uskutočnil vo februári 2025 po jeho presťahovaní do náhradného bývania. Pracovníčky centra sa s pánom Marošom stretli v unimobunke, ktorá sa stala jeho dočasným domovom. Na základe posúdenia sociálnej situácie a rozhovoru s pánom Marošom sa dohodli na poskytnutí pomoci v oblasti zdravia, financií, materiálnej pomoci a vybavení potrebných úradných záležitostí.
- O pomoc pre Maroša súbežne s mestom požiadala pracovníčky CISZS aj Marošova sestra Jana, ktorá sa mu v rámci svojich možností tiež snažila pomôcť. Občas mu nakúpila, zabezpečila mu oblečenie, obuv. Oprala mu znečistené šatstvo.
- CISZS pomohlo pánovi Marošovi s vypísaním PN u obvodného lekára a dorúčením potvrdenia o jeho práceneschopnosti do Sociálnej poisťovne.

- Po dohode s Marošovým všeobecným lekárom CISZS zabezpečilo pánovi Marošovi ošetrovanie hojajúcich sa rán po popáleninách. Maroš mal podlžnosť na zdravotnom poistení, z tohto dôvodu mu v rámci systému zdravotníctva bola poskytnutá len neodkladná zdravotná starostlivosť.
- Pracovníčky centra pre pána Maroša pravidelne zabezpečovali predpísanie liekov a potrebného obväzového materiálu.
- Vzhľadom na to, že pán Maroš pri požiari prišiel o doklady totožnosti pracovníčky CISZS mu pomohli s vybavením občianskeho preukazu.
- Pracovníčky centra pomohli pánovi Marošovi zistiť výšku nedoplatkov v zdravotnej poisťovni a následne dohodli splátkový kalendár na postupné uhradenie vzniknutej podlžnosti.
- CISZS pomáha pánovi Marošovi riešiť situáciu s exekúciou od mobilného operátora. Pracovníčky centra v spolupráci s Centrom právnej pomoci riešia osobný bankrot, ktorý pánovi Marošovi v tejto veci pomôže.
- V rámci pravidelných rozhovorov pracovníčky CISZS preberali s Marošom jeho finančnú situáciu a prostredníctvom poradenstva ho podporovali v robení zodpovedných rozhodnutí vo veci financií.
- Vzhľadom na skutočnosť, že pán Maroš je stále podmienene odsúdený a v rámci trestu, ktorý uplynie až koncom roka 2025 má nariadený probačný dohľad. Pracovníčky CISZS dohliadali na to, aby sa pán Maroš pravidelne hlásil u sociálneho kurátora, a na Polícii na dychové skúšky na alkohol.
- Ďalšou oblasťou intervencie pracovníčok CISZS je pomoc pánovi Marošovi pri podaní žiadosti o invalidný dôchodok a zabezpečení potrebných vyšetrení, ktoré je potrebné k žiadosti priložiť. CISZS pomohlo pri objednaní pána Maroša na psychologické, psychiatrické a neurologické vyšetrenie.
- Pracovníčky CISZS pána Maroša sprevádzajú aj po odznení krízových situácií, ktoré si vyžadovali zvýšenú podporu na zvládnutie zdravotných a sociálnych problémov, v ktorých sa pán Maroš ocitol. Naďalej udržiavajú kontakt počas pravidelných stretnutí, ktoré sa realizujú buď u neho v unimobunke, alebo v kancelárii CISZS. Pracovníčky centra s pánom Marošom diskutujú o jeho potrebách a predstavách do budúcnosti.
- CISZS ho naďalej podporuje v oblasti zdravia, kde si ešte pán Marian potrebuje doliečiť kožný defekt na nohe, ktorý dlhodobo nie je celkom zhojený. Na poslednom neurologickom vyšetrení bolo zistené, že Maroš bude mať v dôsledku závažných popálení celoživotné následky. V pravej nohe má ochrnutý nerv, ktorý spôsobil, že nohu nedokáže úplne ovládať. Bola mu predpísaná zdravotná pomôcka, ktorá mu pomáha pri chôdzi.

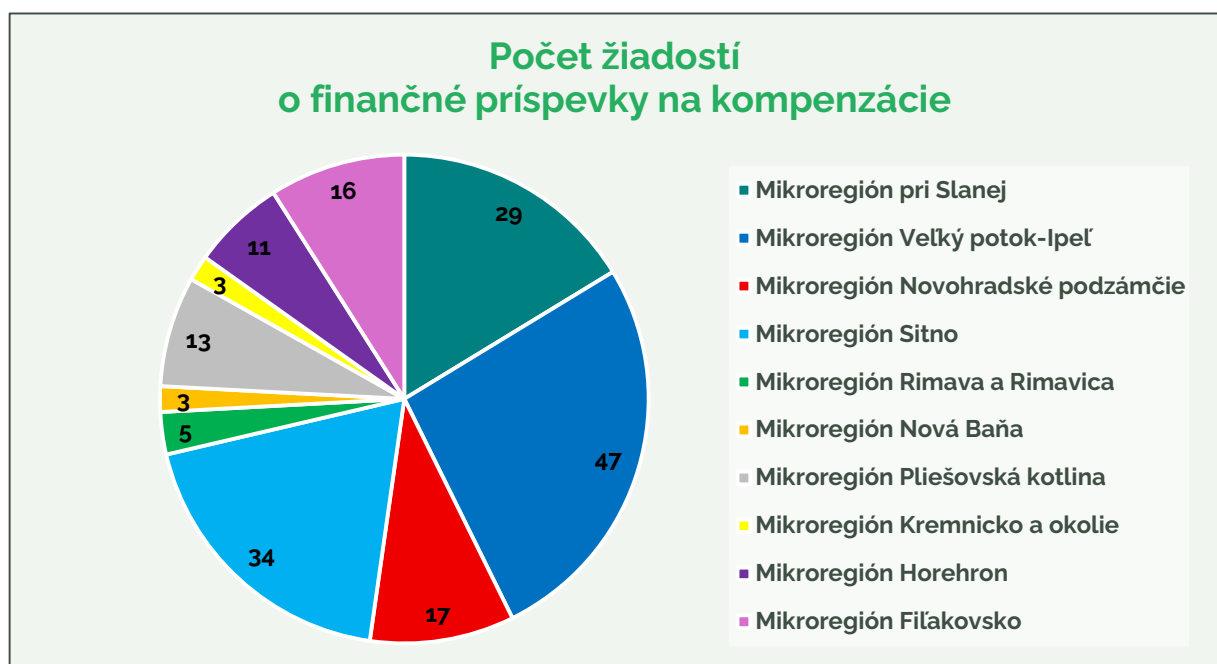
Záver

Pán Maroš má pred sebou ešte dlhú cestu na to, aby sa z náhradného bývania dostal k štandardnému bývaniu. Bude potrebovať veľa sily a podpory na to, aby túto cestu zvládol. Momentálne čaká na rozhodnutie sociálnej poisťovne vo veci priznania invalidného dôchodku. Ako sám hovorí „keď si zarobí, bude mať všetko“. Postupne s podporou pracovníčok CISZS sa zlepšuje aj jeho zdravotný stav. A tak možno raz, niekedy v blízkej budúcnosti sa bude pán Maroš môcť vrátiť do zamestnania, aby si zabezpečil finančné prostriedky na lepší život. Jeho túžbou je mať vlastné bývanie. Mať svoj byt, v ktorom bude žiť so svojou priateľkou.

4. POMOC KLIENTOM S VYBAVENÍM KOMPENZAČNÝCH PRÍSPEVKOV Z UPSVR VRÁTANE POMOCI NEFORMÁLNYM OPATROVATEĽOM PRI STAROSTLIVOSTI O ODKÁZANÝCH RODINNÝCH PRÍSLUŠNÍKOV

V prípade potreby poskytnú zamestnankyne CISZS klientom poradenstvo v oblasti kompenzačných príspevkov poskytovaných UPSVR. Zároveň im pomôžu s vypísaním žiadosti o kompenzácie. V prípade ak sa na CISZS obrátia neformálni opatrovatelia poskytnú im pomoc formou poradenstva a sprevádzania pri riešení rôznych životných situácií.

V priebehu projektu bolo v rámci činnosti CISZS poskytnutých **178 intervencií** (ku dňu 30.6.2025) **v oblasti vybavenia kompenzačných príspevkov.**

Graf 3: Počet žiadostí o finančné príspevky na kompenzácie

Príbeh obetavých, starnúcich rodičov, ktorí zabezpečujú starostlivosť o dcéru Janku, ktorá má zdravotné znevýhodnenie

Zamestnankyne CISZS oslovila starostka obce, v ktorej Jankina rodina žije. Dôvodom tohto oslovenia boli obavy o zdravotný stav matky, pani Jany, ktorá sa viac ako 20 rokov stará o zdravotne znevýhodnenú dcéru Janku. Zhoršenie zdravotného stavu matky ovplyvňuje kvalitu starostlivosti o dcéru, ktorá je odkázaná na celodennú starostlivosť. Starostka obce požiadala zamestnankyne centra o vykonanie sociálne šetrenia a pomoc s nastavením adekvátnej podpory pre rodinu.

Janka a jej rodina

Janka má 37 rokov, narodila sa so zdravotným znevýhodnením, v dôsledku ktorého je úplne imobilná a má mentálne postihnutie stredného stupňa. Je odkázaná na celodennú starostlivosť, ktorú jej zabezpečujú rodičia. Z dôvodu ťažkého zdravotného znevýhodnenia, žila Janka vo veku školopovinného dieťaťa v ústavnej starostlivosti, kde bola vzdelávaná v špeciálnej základnej škole, a špeciálnej praktickej škole. Od ukončenia školskej dochádzky žije so svojimi rodičmi. Matka, pani Jana má 69 rokov, spolu s manželom Jánom, ktorý má 77 rokov, jej poskytujú celodennú starostlivosť v domácom prostredí. Matka, pani Jana opatruje svoju dcéru prostredníctvom príspevku na opatrovanie, ktorý poberá 20 rokov z ÚPSVR. Pred tým pani Jana, ktorá má ukončenú len základnú školskú dochádzku, pracovala ako pomocná robotníčka v lesoch, na družstve a v zdravotníctve. Otec, pán Ján je na dôchodku, je hlavou rodiny, ktorá sa v rámci rodinných vzťahov správa dominantne, svoju autoritu prejavuje najmä vo vzťahu k manželke. Rodina sa stretáva s najbližšou príbuznou neterou pani Jany, ktorá im pomáha. Neter ich napriek tomu, že býva v inej obci, jedenkrát týždenne navštevuje, pomáha im so starostlivosťou o domácnosť a so zabezpečením nákupov.

Popis situácie

Rodina žije v malej obci, v rodinnom dvojpodlažnom dome, jednoduchším spôsobom života. Pri návštevách v rodine je zrejmé, že v domácnosti je nižší hygienický štandard. Rodinný dom je prostredníctvom kompenzácií z ÚPSVR vybavený potrebnými zdvíhacími zariadeniami na zdvíhanie z postele, tiež zdvíhacím zariadením v kúpeľni pre uľahčenie očisty a motorovou plošinou pre umožnenie prekonania schodov pri vstupe do rodinného domu. Príjem rodiny tvorí starobný dôchodok pani Jany a jej manžela Jána, invalidný dôchodok ich dcéry Janky, príspevok na opatrovanie Janky a príspevok na prepravu Janky. Rodina je po

finančnej stránke dostatočne zabezpečená, aj vzhľadom na skutočnosť, že je šporovlivá a preferuje nenáročný životný štýl. Určitý podiel na nižšom hygienickom štandarde domácnosti má aj pribúdajúci vek a zdravotné problémy pani Jany, ktorá v minulosti podľa slov starostky obce, príkladne zvládala starostlivosť o dcéru Janku. Rodina žije izolovane, v minulosti sa pani Jana aj s dcérou Jankou viac zapájali do spoločenského života v obci, navštevovali bohoslužby a kultúrne podujatia. Aktuálne ich v socializácii obmedzuje zhoršený zdravotný stav pani Jany. Medzi matkou a dcérou je vytvorený silný emocionálny vzťah. Pani Jana prechováva k svojej dcére veľa lásky, rada by jej vo všetkom vyhovelá a obetavo jej poskytuje každodennú starostlivosť. Pani Jana je prívetivá, značne utiahnutá a v myslení jednoduchšia. Pracovníčkam centra preukazuje vďačnosť za ponúknutú pomoc. Manžel Ján je nedôverčivý, k pracovníčkam centra sa správa autoritatívne. Dcéra Janka túži po spoločnosti a sociálnych kontaktoch, je priateľská a zhovorčivá. Janka prevažnú časť dňa trávi na lôžku, v polosedie. Posteľ má umiestnenú pri okne s výhľadom do dvora rodinného domu. Ovláda prácu s mobilným telefónom a internetom, v týchto úkonoch je nápomocná svojim rodičom. V rozhovoroch s pracovníčkami CISZS uvádza túžbu po kontakte s vonkajším svetom, v dobrom spomína na minulé aktivity ktoré jej zabezpečovala mama, napr. spoločnou návštevou bohoslužieb, odprevádzaním do denného stacionára, vychádzkami do mesta, návštevami kultúrnych a spoločenských podujatí v obci a pod. Rodinu obmedzuje zhoršený zdravotný stav matky Jany, ktorá všetok svoj čas trávi vo vnútri domu, posedávaním, minimálnymi úkonmi starostlivosti o domácnosť a nevyhnutnými úkonmi starostlivosti o dcéru (prebaľovanie, prezliekanie, rozhovor, podanie jedla). Pri niektorých úkonoch starostlivosti o dcéru (prebaľovanie, pomoc s presadnutím na toaletu, hygiena, starostlivosť o lôžko) jej pomáha manžel Ján, pretože ich po fyzickej stránke už nezvláda vykonávať sama.

Popis intervencií

- Prvá návšteva v rodine bola realizovaná v apríli 2024. Pracovníčky centra sa s rodinou dohodli, na tom že budú rodinu navštevovať dva krát mesačne. Návštevy slúžili zo začiatku predovšetkým na budovanie vzťahu a odbúravanie celkovej nedôvery zo strany otca Jána a zistenie informácií potrebných pre spracovanie rodinnej anamnézy.
- Vzhľadom na zhoršený zdravotný stav pani Jany, spojený s tým že pani Jana dlhšie obdobie nenavštívila svojho lekára, koordinátorka zdravia viedla s pani Janou rozhovory o jej zdraví a merala jej krvný tlak.
- Zamestnankyne centra postupne spoločne s rodinou identifikovali potrebu pomoci. Pani Jana v rozhovoroch uviedla, že jej v poslednom roku veľmi

ubudli sily, tiež mala veľký úbytok na váhe, zabezpečenie starostlivosti o dcéru, seba, manžela a domácnosť jej robí starosti. Svoju praktickú lekárku nenavštívila viac ako rok, pretože nemala silu sa k nej dopraviť (lekárka ordinuje vo vedľajšej obci). V minulosti užívala nejaké lieky, ale nevedela, kto jej ich kedy predpísal a z akého dôvodu. Požiadala pracovníčky centra o pomoc v oblasti zdravia a o sprevádzanie k všeobecnej lekárke.

- Janka v rozhovoroch uviedla obavu o matku a tiež o svoju doterajšiu existenciu, keďže starostlivosť o ňu zabezpečuje predovšetkým mama, za pomoci otca. Avšak obaja starnú a ubúdajú im sily. Janka verbalizovala, tiež chýbajúcu spoločnosť, rozhovory s inými osobami ako sú jej rodičmi a chýbajúci kontakt s okolitým svetom.
- V rámci intervencie bolo zistené, že rodičia v poslednom období zanedbali aj zdravotný stav dcéry Janky, ktorá tiež dlhšie obdobie nebola na lekárskych prehliadkach a vyšetreniach.
- Koordinátorka zdravia CISZS pomohla s vybavením a sprevádzaním Janky k odborným lekárom (urológ, neurológ), a tiež preventívnej prehliadky u všeobecnej lekárky.
- V rámci identifikácie potrebnej podpory pre rodinu, bolo zistené, že Janka nemá prostredníctvom rodičov zabezpečený kontakt s okolitým svetom. Cíti sa izolovane a má silnú túžbu po sociálnych kontaktoch, ktoré jej rodičia nevedia zabezpečiť.
- Zamestnankyne centra pomohli rodine s dovozom liekov a inkontinenčných pomôcok. Sprostredkovali kontakt rodiny s FRO ambulanciou, pomohli s predpísaním a dovozom potrebných zdravotných pomôcok, vrátane ortopedického matraca a vankúša pre Janku.
- Zamestnankyne centra sprevádzali pani Janu k všeobecnej lekárke, ktorá na vyšetrení zistila u pani Jany úbytok na váhe 30 kg a odporučila jej hospitalizáciu na internom oddelení v nemocnici v okresnom meste, v rámci ktorej sa vykonávajú vyšetrenia na zistenie celkového zdravotného stavu.
- Počas 5 dňovej hospitalizácie pani Jany zamestnankyne centra navštívili jej domácnosť z dôvodu obáv pani Jany o dcéru a manžela a tiež z dôvodu zanesenia osobných vecí pani Jane do nemocnice. Počas týchto návštev viedli podporné rozhovory s dcérou a manželom, pomáhali mapovať Jankine potreby v čase neprítomnosti mamy v domácnosti.
- Na základe vyšetrení bola pani Jane diagnostikovaná Alzheimerova demencia a bola jej nastavená medikamentózna liečba.

- Pracovníčky centra navštevujú Jankinu rodinu jeden krát týždenne, v rámci týchto návštev pomáhajú s dávkovaním predpísaných liekov pre pani Janu a mapujú potreby rodiny v oblasti sociálneho fungovania a zdravia.
- V prípade potreby koordinátorka zdravia zabezpečuje sprevádzanie pani Jany a Janky na vyšetrenia k odborným a všeobecným lekárom.
- Po diagnostikovaní vážneho ochorenia u pani Jany a získaní dôvery otca navrhli zamestnankyne centra možnosť požiadať o poskytovanie ambulantnej sociálnej služby pre Janku v Dennom stacionári v neďalekom okresnom meste, s čím obidvaja rodičia súhlasili.
- Sociálna pracovníčka centra následne sprevádzala rodinu procesom posúdenia odkázanosti Janky na sociálnu službu a podaní žiadosti o poskytovanie sociálnej služby v Dennom stacionári.

Záver

Janke a jej rodine sa prostredníctvom intervencií CISZS zlepšila kvalita života. Rodina potrebuje dlhodobú, intenzívnu podporu zo strany zamestnankýň centra v oblasti sociálneho fungovania aj v oblasti zdravia. Zamestnankyne centra pravidelne jeden krát týždenne navštevujú rodinu, pomáhajú s dodržiavaním liečebného režimu, sprostredkovaním a zabezpečením zdravotnej starostlivosti, s vybavovaním liekov a zdravotných pomôcok. V rámci intervencií v rodine mapujú potreby matky Jany a jej dcéry Janky. Zamestnankyne centra pomohli s podaním žiadosti o umiestnenie Janky do ambulantnej služby Denného stacionára. Poskytnutie tejto služby môže Janke pomôcť vytvoriť si sociálne kontakty aj mimo svojej rodiny, čím sa zníži pocit jej osamelosti. Po roku intenzívnej práce s rodinou, sa podarilo získať si dôveru všetkých členov rodiny, aj otca Jána, ktorý bol spočiatku voči zamestnankyniam CISZS veľmi nedôverčivý.

Ladislav sa po vážnej nehode na bicykli stal plne závislým na starostlivosti svojej matky

Pracovníčky CISZS sa o Ladislavovi dozvedeli od starostu obce, ktorý ich požiadal o návštevu rodiny a zhodnotenie jej potrieb vo vzťahu k zabezpečeniu starostlivosti o Ladislava, ktorý sa po nehode stal odkázaným na pomoc inej osoby. Po prepustení z nemocnice si jeho zdravotný stav vyžadoval zabezpečenie komplexnej sociálno-zdravotnej starostlivosti.

Ladislav

Ladislav má 28 rokov. Od narodenia si vyžadoval zvýšenú zdravotnú starostlivosť. Narodil sa predčasne. V detstve trpel na zápaly tenkého čreva, v dôsledku čoho musel jesť špeciálne upravenú stravu. V detstve mu diagnostikovali ľahké mentálne znevýhodnenie a neurovývojovú poruchu pozornosti a hyperaktivitu (ADHD). V období adolescencie sa jeho prežívanie a správanie začalo výraznejšie odchyľovať od normy, v dôsledku čoho sa dostal do starostlivosti psychiatra, kde mu bola diagnostikovaná schizofrénia. Ladislav vyrastal v rodine s matkou Alicou a nevlastným starším bratom Richardom. Jeho otec tragicky zahynul ešte v čase, keď bol Ladislav malý. Alica so synmi žila v okrajovej časti odľahlej obce, v rodnom dome, kde spolu s ňou bývala aj jej matka a bratia. S výchovou detí jej viac pomáhali bratia ako matka, s ktorou mala od detstva komplikovaný vzťah. Starší syn Richard v 18 rokoch zahynul pri dopravnej nehode na motocykli. Alica po tejto tragickej udalosti zostala so synom Ladislavom sama. Počas dňa Ladislav aj matka Alica trávili čas v neďalekom meste, kde Alica pracovala v nemocnici ako kuchárka a Ladislav chodil do školy. Ladislav navštevoval Špeciálnu základnú školu a neskôr Spojenú školu internátnu. Počas dospievania sa jeho problémy s rešpektovaním spoločenských noriem začali prehľbovať. Mal problém s formovaním vlastnej identity, prejavoval neprispôsobivé správanie, sklony k agresivite a nerešpektovaniu autorít. Alica mala ťažkosti s jeho výchovou, najmä po tom, ako sa začal stretávať s rizikovou skupinou rovesníkov a v zvýšenej miere konzumovať alkohol. Opakovane utekal z domu a vykazoval suicidálne tendencie v kombinácii s depresívnymi epizódami, pre ktoré bol pravidelne sledovaný psychiatrom. Vo veku 25 rokov si Ladislav našiel priateľku, ktorá ho podľa vyjadrenia matky pani Alice navádzala ku krádežiam. Ladislav sa pod jej vplyvom dopustil viacerých menších krádeží v dome matky. Tieto udalosti narušili ich vzťah natoľko, že Alica syna Ladislava z rodného domu vyhodila. Ladislav po odchode z domu žil dva roky v azylovom dome.

Popis situácie

Ladislav utrpel v júni 2024 vážnu nehodu na bicykli. V jej dôsledku u neho došlo k ťažkému poraneniu lebky a mozgu spojeným s krvácaním dovnútra lebky. Ladislav bol po nehode vrtuľníkom transportovaný do nemocnice v krajskom meste, kde podstúpil trepanáciu lebky. Pooperačný stav bol kritický, Ladislav bol pripútaný na lôžko a predpokladala sa jeho trvalá imobilita. Po tom ako sa prebral z komatického stavu sa jeho životné funkcie obnovili a po krátkej rekonvalescencii sa znova postavil na nohy. Do domácej starostlivosti bol prepustený v júli 2024. Pani Alica, sa po prepustení syna do domácej starostlivosti musela vysporiadať s viacerými náročnými situáciami. Musela prijať skutočnosť, že sa jej do domácnosti vráti syn, s ktorým pred dvoma rokmi prerušila všetky kontakty. Musela sa vysporiadať s tým, že Ladislav je vo vážnom zdravotnom stave, v dôsledku ktorého je úplne odkázaný na celodennú opateru a ošetrovanie, s ktorým pani Alica nemala žiadnu skúsenosť. So svojimi obavami sa obrátila na starostu obce, ktorý kontaktoval pracovníčky CISZS.

Popis intervencií

- Prvú návštevu v rodine pani Alice a Ladislava pracovníčky CISZS uskutočnili v júli 2024. V tomto čase bol Ladislav prepustený z nemocnice do domácej starostlivosti a pani Alica bola postavená do situácie zabezpečiť mu potrebnú opateru a ošetrovanie. Ladislav bol do domácej starostlivosti prepustený po tracheostómii so zavedenou tracheostomickou kanylou a zavedenou výživovou PEG sondou. Po prepustení z nemocnice len apaticky ležal a so svojim okolím vôbec nekomunikoval.
- Šetrením v rodine pracovníčky CISZS zistili, že rodina pani Alice žije na okraji obce. V čase návštevy v domácnosti Ladislav nemal predpísané potrebné lieky, v dôsledku čoho bol dezorientovaný a nepokojný. Mal poruchy spánku, ktoré boli občas spojené s nočnými útekmi z domu. Pani Alica nemala žiadnu skúsenosť s ošetrovateľskou starostlivosťou, ktorú Ladislav vzhľadom na svoj zdravotný stav potreboval. Alica mala problém zabezpečiť starostlivosť o PEG a tracheostómiu. Nemala žiadne informácie o tom, ako sa s týmito zdravotnými pomôckami manipuluje. Rodina pani Alice nemala dostatok finančných prostriedkov na pokrytie nákladov spojených so starostlivosťou o syna Ladislava. Nemali žiadne informácie o tom ako túto situáciu riešiť.
- Pracovníčky centra sa s pani Alicou dohodli na poskytnutí pomoci v oblasti zdravia a v oblasti financií. Na základe požiadavky pani Alice sa s ňou dohodli na pravidelných návštevách v rodine, v rámci ktorých ju budú

sprevádzať a podporovať pri riešení každodenných potrieb súvisiacich so zabezpečením starostlivosti o syna Ladislava.

- Koordinátorka podpory zdravia sprostredkovala pre Ladislava psychiatrické vyšetrenie, v rámci ktorého psychiater odporučil hospitalizáciu v psychiatrickej nemocnici.
- Ladislav bol následne hospitalizovaný. Po prepustení do domácej starostlivosti a nastavení novej medikamentóznej liečby sa jeho duševný stav mierne zlepšil. Opäť začal komunikovať a prejavovať záujem o život okolo seba.
- CISZS kontaktovalo Agentúru domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS), ktorá následne prostredníctvom svojich sestier zabezpečila zaučenie matky pani Alice v starostlivosti o PEG a tracheostómiu. Sestry z ADOS pravidelne dochádzali do domácnosti, kde s pani Alicou vykonávali nácvik týchto zručností.
- Vzhľadom na náročnú starostlivosť o syna, kde pani Alica mala pocit, že sa nemôže od Ladislava vzdialiť. Zabezpečili pracovníčky centra dovoz základných potravín a hygienických potrieb do rodiny.
- Pracovníčky centra pomohli pani Alici s napísaním žiadosti o prehodnotenie invalidného dôchodku syna Ladislava. Na základe tejto žiadosti sociálna poisťovňa zvýšila Ladislavovi invalidný dôchodok, čím sa podarilo stabilizovať finančnú situáciu v rodine.
- Ďalším krokom v oblasti financií bola príprava žiadosti o priznanie kompenzácie pre pani Alicu vo forme opatrovateľského príspevku, o ktorý pani Alica s podporou CISZS požiadala UPSVR. Na základe tejto žiadosti jej príspevok na opatrovanie člena rodiny bol priznaný.
- Po vyriešení akútnych problémov v rodine sa pracovníčky CISZS s pani Alicou dohodli na tom, že naďalej budú v prípade potreby k dispozícii. V tejto fáze podpory CISZS naďalej intervenovalo v oblasti podpory zdravia a pri zabezpečení potrebných vyšetrení pre Ladislava.
- Po stabilizácii Ladislavovho zdravotného stavu sa CISZS zameralo na zabezpečenie dlhodobej podpory pri jeho adaptácii v domácom prostredí a zlepšení kvality života. V tomto období centrum naďalej zabezpečovalo kontakt s lekármi - neurológom, psychológom, psychiatrom a gastroenterológom.
- V rámci návštev v rodine pracovníčky centra pomáhali matke pani Alici pri riešení praktických problémov spojených s celodennou starostlivosťou a rozvrhnutím denného režimu starostlivosti. Poskytovali jej emočnú podporu a povzbudzovali ju, pretože sa cítila pod veľkým psychickým tlakom, izolovaná a vyčerpaná.

- S postupným zlepšovaním Ladislavovho zdravotného stavu sa pracovníčky CISZS zamerali na jeho aktívnejšie zapojenie do života a zlepšenie jeho samostatnosti formou podporných a motivačných rozhovorov.
- Po zlepšení zdravotného stavu Ladislava, stabilizovaní finančnej situácie a vyrovnaní sa matky pani Alice s jej novou rolou opatrovateľky pracovníčky centra naďalej rodinu preventívne navštevujú. Poskytujú jej podporu v oblasti zdravia a vybavovaní úradných a iných administratívnych záležitostí.

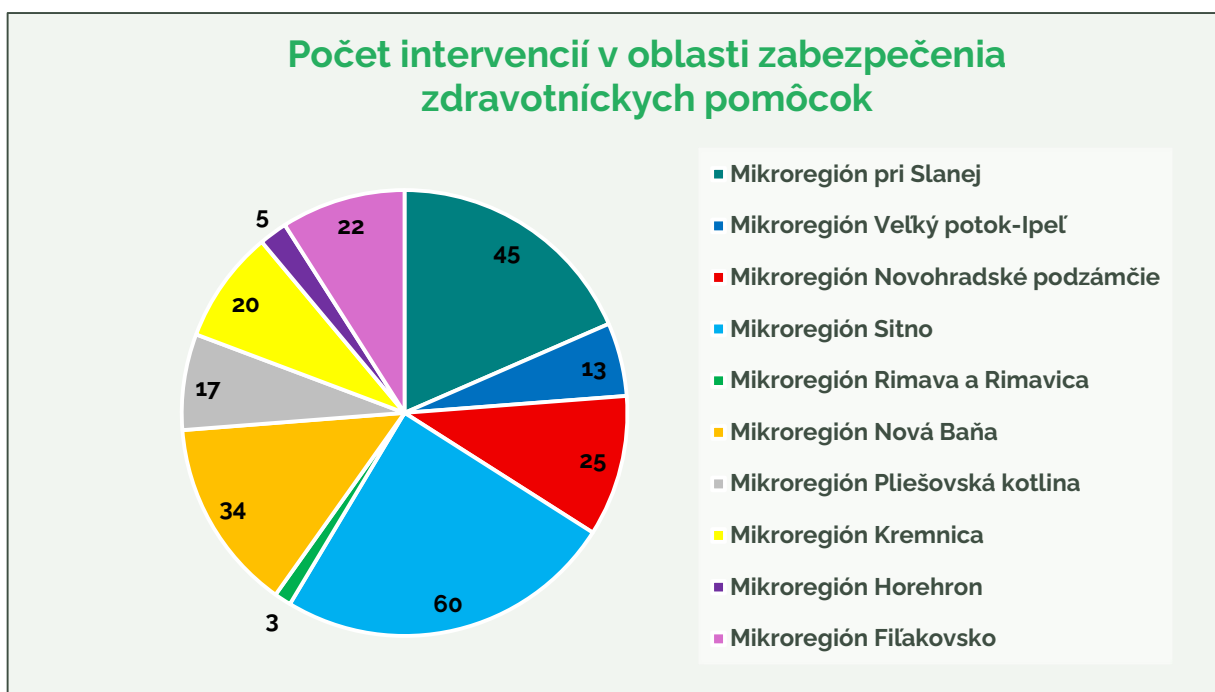
Záver

Intervencia v prípade pána Ladislava priniesla výrazné zlepšenie jeho zdravotného a sociálneho stavu. Napriek vážnym následkom úrazu sa pracovníčkam CISZS podarilo stabilizovať situáciu v rodine, zlepšiť jej finančnú situáciu a zabezpečiť pre Ladislava dlhodobú starostlivosť. CISZS rodinu naďalej podporuje. Pracovníčky centra vykonávajú preventívne návštevy, v rámci ktorých monitorujú situáciu s cieľom predísť prípadným krízovým situáciám. Intervenciou CISZS v prípade pána Ladislava sa pomohlo predísť jeho umiestneniu do zariadenia sociálnych služieb. Vďaka podpore matky a zvýšeniu príjmu do rodiny mohol Ladislav zostať v domácom prostredí.

5. POMOC KLIENTOM PRI ZABEZPEČENÍ ZDRAVOTNÝCH POMÔCOK

CISZS prostredníctvom zabezpečenia zdravotných pomôcky pomáhajú ľuďom zlepšiť ich kvalitu života, či už je to v oblasti mobility, zvládania choroby alebo zdravotného postihnutia, zvládania bolesti, kontroly dýchania, podpory samostatnosti, zvýšenia každodenného komfortu alebo prevencie úrazov. Cieľom práce zamestnancov centier v tejto oblasti je bezodkladne pomôcť ľuďom tak, aby mohli zostať doma, kde s pomocou zdravotnej pomôcky a svojich blízkych zvládnu fungovanie vo svojom prirodzenom prostredí. Práca zamestnancov centier v tejto oblasti spočíva v pomoci občanom pri vybavení kompenzačných pomôcok na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny, informovaní občanov o možnostiach zabezpečenia si zdravotných pomôcok zo zdravotných poisťovní a sprostredkovaní kontaktov na výrobcov a distribútorov zdravotných pomôcok. Vzhľadom na vysoký dopyt po zapožičaní zdravotných pomôcok zo strany občanov si CISZS začali vytvárať sklady pomôcok, ktoré majú k dispozícii a vedú ich zapožičať pri akútnych prípadoch.

V priebehu projektu bolo v rámci činnosti CISZS poskytnutých **244 intervencií** (ku dňu 30.6.2025) v oblasti zabezpečenia zdravotných pomôcok.

Graf 4: Počet intervencií v oblasti zabezpečenia zdravotníckych pomôcok

Príbeh pani Anny, ktorá v dôsledku imobility zostala uväznená vo vlastnom dome

O pomoc pre pani Annu prišla požiadať jej susedka pani Eva, ktorá v apríli 2022 osobne do kancelárie CISZS doniesla rozhodnutie o odkázanosti pani Anny na opatrovateľskú službu.

Pani Anna

Pani Anna je 83 ročná bývalá učiteľka, ktorá ako starobná dôchodkyňa žije v rodinnom dome v malom meste. Pani Anna má dvoch synov, starší Jozef žije dlhodobo v zahraničí. S matkou udržiava len občasný kontakt prostredníctvom Skype hovorov. Mladší syn Peter žije s matkou v spoločnej domácnosti. Do rodného domu sa vrátil po tom, ako sa rozviedol. Napriek tomu, že syn Peter žije v domácnosti s matkou Annou ich vzťah je natoľko narušený, že žijú len vedľa seba. Nekomunikujú a nepomáhajú si navzájom. V prípade potreby pani Anne pomáha susedka pani Eva, ktorá do CISZS prišla v jej mene požiadať o opatrovateľskú službu. Rodinný dom, v ktorom pani Anna žije je trojizbový a bariérový. Pred vstupom do domu sú schody, ktoré pani Anna vzhľadom na svoje telesné postihnutie nedokáže prekonať, a tak v posledných rokoch žije izolovaná vo vlastnom dome, z ktorého vychádza len v nevyhnutných prípadoch, ako je napríklad vyšetrenie u lekára. Zdravotný stav pani Anny sa v posledných rokoch zhoršil, prekonala mozgovo-cievnu príhodu a je po amputácii oboch dolných končatín, v dôsledku čoho sa stala úplne imobilnou. Pani Anna bola v minulosti spoločenská. V rodnom meste, kde počas aktívneho života pôsobila ako učiteľka má veľa známych, bývalých študentov, s ktorými sa v minulosti rada stretávala. Po amputácii sa jej duševný stav v dôsledku sociálnej izolácie začal zhoršovať. Po tom ako zostala uzatvorená v rodinnom dome, trávi čas pozorovaním okolitého sveta cez okno.

Popis situácie

Prvú návštevu v domácnosti pani Anny uskutočnili pracovníčky CISZS na základe žiadosti o poskytnutie opatrovateľskej služby. Pani Anna pri prvom kontakte javila známky duševnej nepohody, frustrácie, úzkosti a zmien nálad pri popisovaní svojich potrieb a očakávaní od opatrovateľskej služby. Opakovane komunikovala pocity silnej beznádeje a zatrpknutosti v dôsledku telesného postihnutia, v dôsledku ktorého sa stala odkázanou na pomoc a izolovanou pred vonkajším svetom. Pri ďalších stretnutiach s pracovníčkami centra a v interakcii s opatrovateľkou sa postupne pani Anna stávala komunikatívnejšou a otvorenejšou v pomenovaní svojich potrieb a požiadaviek na skvalitnenie jej každodenného

života. V rámci rozhovorov sa pracovníčky CISZS dozvedeli, že pani Anne po amputácii pomáhala najmä susedka Eva, ktorá jej na dobrovoľníckej báze poskytovala potrebnú asistenciu. Vzhľadom na túto pomoc, pani Anna požiadala UPSVR o príspevok na osobnú asistenciu, prostredníctvom ktorého chcela financovať pani Evu. Príspevok na asistenciu jej však priznaný nebol. Následne s pomocou susedky Evy požiadala o posúdenie odkázanosti na opatrovateľskú službu. V rámci návštev v domácnosti pracovníčky centra identifikovali viacero oblastí, v ktorých následne ponúkli pani Anne okrem opatrovateľskej služby pomoc aj v oblasti podpory zdravia a pri vybavení finančného príspevku na úpravu bytu zo systému kompenzácií zdravotného postihnutia UPSVR.

Popis intervencií

- Prvá návšteva u pani Anny bola pracovníčkami CISZS uskutočnená v apríli 2022. V rámci tejto návštevy bol s pani Annou dohodnutý rozsah opatrovateľskej služby a zároveň boli zistené jej očakávania od opatrovateľskej služby a pracovníčok CISZS
- Následne sa pani Anne začala poskytovať opatrovateľská služba 5 krát týždenne počas pracovných dní v doobedňajších hodinách. S prítomnosťou opatrovateľky v domácnosti v poobedňajších hodinách nesúhlasil syn Peter žijúci s ňou v spoločnej domácnosti.
- V rozhovore s pracovníčkami centra pani Anna komunikovala okrem potrieb v oblasti sebaobsluhy a starostlivosti o domácnosť aj silnú potrebu aktivizácie a zabezpečenia kontaktu s okolím
- Pracovníčky centra v mene pani Anny vypísali žiadosť o príspevok na kompenzáciu zdravotného postihnutia formou finančného príspevku na úpravu bytu. Zabezpečili pre pani Annu potrebné vyšetrenia a potvrdenia o zdravotnom stave, ktoré bolo potrebné priložiť k žiadosti a žiadosť zaslali na miestne príslušný UPSVR
- Následne po priznaní príspevku na úpravu bytu sprostredkovali pracovníčky CISZS pre pani Annu pomoc firmy, ktorá sa venuje inštalácii zdvíhacích zariadení a pomohli so zabezpečením potrebných stavebných prác, ktoré bolo potrebné realizovať v domácnosti pani Anny, tak aby následne bolo možné inštalovať šikmú plošinu
- Po inštalácii plošiny pracovníčky centra vykonávali s pani Annou nácviky jej obsluhy
- S podporou opatrovateľky a s pomocou šikmej plošiny sa u pani Anny obnovil prístup do záhrady domu, kde opäť mohla tráviť svoj čas. Taktiež s pomocou opatrovateľky na invalidnom vozíku trávila čas v meste, prechádzkami, návštevou obchodov a pod. V dôsledku odstránenia bariér

sa jej opätovne podarilo nadviazať kontakt s okolím čo prispelo k zlepšeniu jej duševnej pohody

- Po nejakom čase, pani Anna pracovníčkam CISZS komunikovala bolesť v pravom kýpti. Na základe tejto informácie koordinátorka podpory zdravia pomohla pani Anne so zabezpečením chirurgického vyšetrenia. Sprevádzala ju procesom predpisania a vybavenia zdravotnej pomôcky - protézy a nácviku jej používania.
- Pani Anna sa v rámci rozhovorov s pracovníčkami CISZS opakovane vracala k tomu, že v minulosti rada čítala knihy, vyplňala krížovky. Tieto aktivity kvôli zhoršenému zraku, už nedokáže vykonávať. Na základe tejto informácie pracovníčky centra vybavili pani Anne očné vyšetrenie, na ktorom sa zistilo, že pani Anna má šedý zákal na oboch očných šošovkách. Po tomto zistení sprevádzali pani Annu pri potrebných vyšetreniach, zabezpečili jej potrebnú pomoc a podporu pri preprave, príprave na operáciu oboch očí a následnej rehabilitácii.

Záver

Pani Anna je naďalej prijímateľkou opatrovateľskej služby. V sprievode opatrovateľky sa pohybuje po meste, spoločne chodia na prechádzky, chodia na nákupy. Zavítala už aj na návštevu kancelárie CISZS. Odstránenie sociálnej izolácie viedlo u pani Anny k zlepšeniu jej zdravotného stavu a duševnej pohody. Po zotavení sa z operácie očí pani Anna opäť číta a lúšti krížovky.

6. SPROSTREDKOVANIE A KOORDINÁCIA SLUŽBY SIGNALIZÁCIE A MONITOROVANIA POTREBNEJ POMOCI

V rámci aktivít CISZS sa ako prevencia osamelým seniorom a ľuďom so zdravotným znevýhodnením zabezpečila sociálna služba monitorovania a signalizácie potrebnej pomoci. Služba bola poskytovaná externým dodávateľom, ktorý zabezpečil monitoring klientov prostredníctvom hodínok, ktoré sú prepojené s monitorovacou službou 24 hodín 7 dní v týždni. Systém funguje nepretržite, umožňuje klientom privolať pomoc v prípade náhlej udalosti – pádu, zhoršenia zdravotného stavu, alebo akejkoľvek núdze. Zamestnanci CISZS vyhľadávajú v svojich územiach občanov, ktorým môže služba monitorovania a signalizácie potrebnej pomoci pomôcť žiť bezpečne v domácom prostredí. Informujú o službe a sprostredkujú kontakt s poskytovateľom služby. Následne, po tom ako sa občan stane klientom služby udržiavajú s ním preventívny kontakt. Overujú, či klient hodinky správne používa a poučia ho o ich využívaní, ak je to potrebné.

V priebehu projektu bola monitorovacia služba poskytnutá **189 klientom** a bolo zaznamenaných **18 vážnych prípadov signalizácií potrebnej pomoci** (ku dňu 30.6.2025).

Pani Cecília je klientkou služby signalizácie a monitorovania potrebnej pomoci, ktorej monitorovacie hodinky zachránili život

S pani Cecíliou sa zamestnankyne CISZS prvý krát stretli v Komunitnom centre v obci, v ktorej pani Cecília žije. Prvé stretnutie sa odohralo počas informačného dňa, v rámci ktorého zamestnankyne centra spoločne s poskytovateľom služby signalizácie a monitorovania potrebnej pomoci informovali občanov o tom, ako táto služba funguje.

Pani Cecília

Pani Cecília má 75 rokov. Je bývalou starostkou malej obce, v ktorej zostala žiť aj na dôchodku. Pani Cecília žije sama v prízemnom rodinnom dome, v ktorom spoločne s manželom vychovali dvoch synov. Je vdova. Manžel jej umrel pred 13 rokmi. Synovia sa v dospelom veku z rodnej obce odsťahovali. V súčasnosti obidvaja žijú so svojimi rodinami v meste, ktoré je od ich rodnej obce vzdialené 60 km. So svojou matkou majú dobrý vzťah, no vzhľadom na potreby ich rodín a pracovné povinnosti, majú možnosť navštevovať pani Cecíliu len počas víkendov. Pani Cecília má v obci dobré vzťahy. Ako dlhoročná starostka obce má veľa známych, ktorí si ju vážia za jej ochotu byť aj v pokročilejšom veku nápomocná pri riešení problémov, s ktorými sa na ňu ľudia ešte stále obracajú. Podporu má najmä v susedke pani Emílii, s ktorou si navzájom pomáhajú zvládať náročné situácie súvisiace so zhoršujúcim sa zdravotným stavom a pribúdajúcimi rokmi. Obec, v ktorej pani Cecília žije, má len základnú občiansku vybavenosť. Nachádza sa v nej malá predajňa potravín a niekoľkokrát do týždňa do obce prichádza aj lepšie zásobená pojazdná predajňa. Pani Cecília si v rámci obce samostatne zabezpečuje potrebné nákupy. Sebestačná je aj v oblasti starostlivosti o domácnosť. Obedy počas týždňa má zabezpečené prostredníctvom donášky z reštaurácie nachádzajúcej sa v susednej obci.

Popis situácie

Po tom ako si pani Cecília vypočula informácie o službe monitorovania a signalizácie potrebnej pomoci, kontaktovala zamestnankyne centra a prejavila záujem o monitorovacie hodinky. V kontakte so zamestnankyňami komunikovala obavy z toho, že žije sama. Obávala sa toho, že môže spadnúť, že jej príde nevoľno a že si nebude vedieť privolať pomoc. Pani Cecília sa dlhodobo lieči na hypertenziu a diabetes mellitus 2. typu. Posledné mesiace boli v jej živote poznačené intenzívnou liečbou v dôsledku závažnej diagnózy. Začiatkom roka 2024 jej pri

preventívnom vyšetrení diagnostikovali rakovinu prsníka a následne aj nádor na mozgu. Zamestnankyne centra na základe žiadosti pani Cecílie sprostredkovali pre ňu službu monitorovania a signalizácie potrebnej pomoci. Službu sprostredkovali u registrovaného poskytovateľa, ktorý ju poskytuje 24 hodín 7 dní v týždni. Pracovníčky centra spoločne s poskytovateľom služby navštívili pani Cecíliu v jej domácom prostredí, aby jej vysvetlili spôsob používania monitorovacích hodínok a zabezpečili uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby. S pani Cecíliou zostali zamestnankyne CISZS naďalej v kontakte. Pravidelne 1 krát mesačne ju navštívili, aby odskúšali funkčnosť monitorovacieho náramku. V rámci týchto návštev vykonali skúšobný hovor na dispečing monitorovacej služby. Počas týchto preventívnych návštev koordinátorka podpory zdravia pani Cecílii odmerala tlak a hladinu cukru v krvi. Zhoršujúci sa zdravotný stav pani Cecílie si vyžadoval stále častejšie návštevy lekárov špecialistov, ktorí sídlia v okresnom meste. S odôvodnením, že pani Cecília nie je imobilná, jej obvodná lekárka nevyšla v ústrety pri vypísaní žiadanky na sanitku a tak bola pani Cecília odkázaná za lekárske vyšetreniami cestovať verejnou dopravou. V obci, v ktorej pani Cecília žije, absentuje pravidelná a časovo dostupná doprava, čo u pani Cecílie predstavovalo významnú prekážku pri dochádzaní za potrebnou zdravotnou starostlivosťou. Po tom ako sa zdravotný stav pani Cecílie zhoršil, pracovníčky CISZS ju v prípade potreby sprevádzali na lekárske vyšetrenia a zabezpečili jej donášku liekov z okresného mesta, alebo susednej obce, v ktorej sídli lekáreň. V auguste 2024 pani Cecília vo večerných hodinách v dôsledku prudkého poklesu hladiny cukru v krvi skolabovala. Pred stratou vedomia stihla stlačiť tlačidlo na monitorovacích hodinkách a oznámiť dispečerovi, že sa necíti dobre. Monitorovací dispečing privolať k pani Cecílii rýchlu zdravotnú pomoc, ktorá sa ku nej dostala včas. Pani Cecília sa prebrala na druhý deň v nemocnici s čiastočnou stratou pamäti a s jasnou spomienkou, na to ako si s pomocou monitorovacích hodínok privolať pomoc.

Popis intervencií

- Prvú informačnú návštevu u pani Cecílie zamestnankyne CISZS uskutočnili v apríli 2024. V rámci tejto návštevy informovali pani Cecíliu o tom, ako služba monitorovania a signalizácie potrebnej pomoci funguje. Odovzdali jej potrebné tlačivá. Vysvetlili jej, že poskytovanie služby je podmienené potvrdením od lekára, ktorý poskytovanie služby odporučí.
- V máji 2024 prebehla inštalácia služby. Zamestnankyne CISZS pani Cecíliu navštívili spoločne s pracovníkom neziskovej organizácie, ktorá službu poskytuje. Pracovník monitorovacej služby pani Cecíliu oboznámil s fungovaním monitorovacieho náramku, predviedol jej ako sa náramok používa a vykonal skúšobný hovor s dispečingom. Súčasťou inštalácie je aj

uviedenie mien a kontaktov na dve osoby, ktoré v prípade kolapsu klienta dispečing kontaktuje. Pani Cecília uviedla mená kontaktných osôb a podpísala zmluvu o poskytovaní služby.

- Pri inštalácii služby bolo zistené, že signál operátora, ktorého služby pani Cecília využíva nie je v priestoroch domu dostatočný. Pani Cecília býva v staršom dome, ktorý má hrubé múry. Tento problém následne vyriešil syn pani Cecílie, ktorý kúpil zosilňovač signálu, ktorý dopomohol k sfunkčneniu služby v priestoroch celej domácnosti.
- Na základe požiadavky pani Cecílie pracovníčky CISZS zdokumentovali miesto, kde pani Cecília uschovávala náhradný kľúč od domu, aby sa v prípade potreby záchranné zložky vedeli ku nej dostať aj vo večerných hodinách. Na jej žiadosť túto informáciu odovzdali poskytovateľovi služby monitorovania a signalizácie potrebnej pomoci.
- Po zavedení služby pracovníčky CISZS pani Cecíliu pravidelne 1 krát mesačne navštevovali, skontrolovali funkčnosť hodínok a poskytovali jej podporné rozhovory, ktoré sa týkali najmä jej zdravotného stavu. Pri každej návšteve jej koordinátorka podpory zdravia, skontrolovala tlak a hladinu cukru v krvi.
- Priebežne podľa potreby koordinátorka podpory zdravia zabezpečovala pre pani Cecíliu vyzdvihnutie a doručenie liekov z lekárne, objednávanie k lekárom špecialistom a sprevádzanie na vyšetrenia. Potrebu pomoci v oblasti zdravia pani Cecília sama iniciovala, pracovníckam centra zavolať, v prípadoch keď potrebovala vybaviť vyšetrenie, predpísať alebo doručiť lieky.
- V auguste 2024 pani Cecília náhle v dôsledku poklesu hladiny cukru v krvi skolabovala. Na základe hlásenia prostredníctvom monitorovacích hodínok, dispečing privolať k pani Cecílii rýchlu záchrannú pomoc, ktorá ju zachránila a odviezla do nemocnice, kde bola následne niekoľko dní hospitalizovaná.
- Po prepustení do domácej starostlivosti sa zdravotný stav pani Cecílie aj v dôsledku diagnostikovaného nádorového ochorenia postupne zhoršoval. Pracovníčky CISZS ju pravidelne navštevovali, poskytovali jej podporu v oblasti zdravia.
- V novembri 2024 pani Cecília začala dochádzať do nemocnice do krajského mesta na chemoterapiu, po ktorej sa cítila veľmi oslabená. Na chemoterapiu ju sprevádzali synovia, u ktorých potom niekoľko dní počas zotavovania zostávala. Po niekoľkých chemoterapiách a hospitalizáciách sa jeden zo synov rozhodol zobrať si pani Cecíliu k sebe.

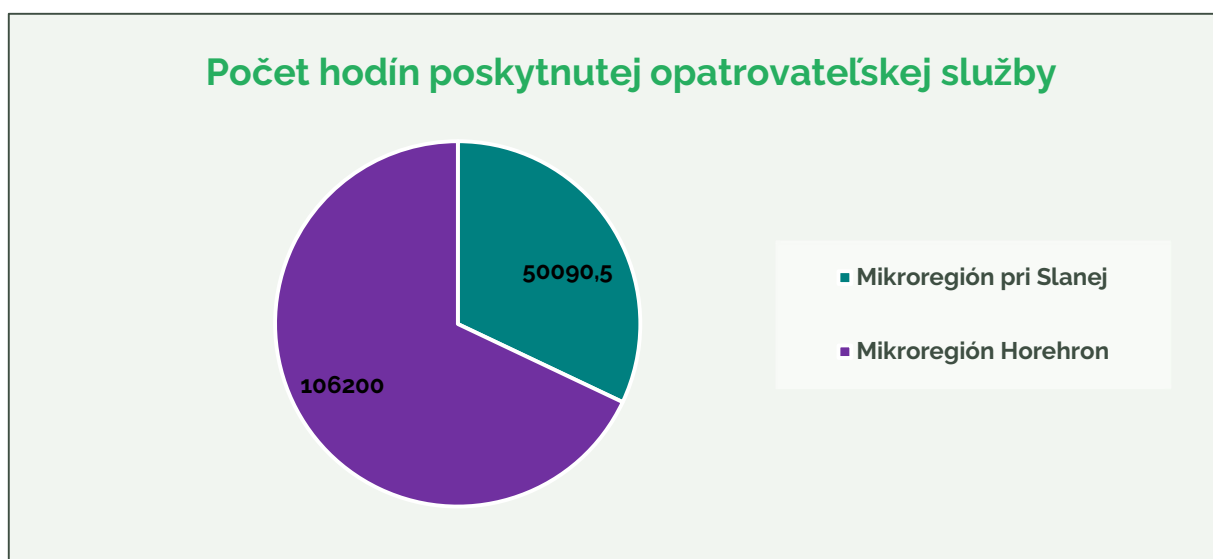
Záver

V dôsledku postupného zhoršovania zdravotného stavu sa pani Cecília presťahovala k jednému zo svojich synov do iného okresu. Túto informáciu pracovníčky CISZS posunuli poskytovateľovi služby signalizácie a monitorovania potrebnej pomoci a pracovníckam kancelárie CISZS sídliacej v okrese, do ktorého sa pani Cecília presťahovala.

7. POSKYTOVANIE OPATROVATEĽSKEJ SLUŽBY

Jednou z najdôležitejších sociálnych služieb, ktorá pomáha odkázaným občanom žiť v domácom prostredí, je terénna opatrovateľská služba. Poskytovanie opatrovateľskej služby prostredníctvom združenia obcí na území mikroregiónu prináša benefity najmä pre zabezpečenie dostupnosti opatrovateľskej služby v malých obciach. Obce si môžu opatrovateľky navzájom zdieľať, čo prináša vyššiu flexibilitu pri obsadzovaní opatrovateľiek ku klientom.

V priebehu projektu bolo v rámci činnosti CISZS poskytnutých **156 290,5 hodín opatrovateľskej služby** (ku dňu 30.6.2025).

Graf 5: Počet hodín poskytnutej opatrovateľskej služby. Zdroj: vlastné spracovanie.

Príbeh pána Aladára, ktorému sa aj vďaka podpore opatrovateľskej služby zlepšil zdravotný stav

Prvý kontakt s pánom Aladárom sa uskutočnil v máji 2022. Zamestnankyne centra sa skontaktovali s pánom Aladárom na základe informácie od pracovníčky Mestského úradu v Tornali, ktorá im doručila rozhodnutie o odkázanosti a žiadosť na poskytovanie opatrovateľskej služby pre pána Aladára, ktorý bol v tom čase hospitalizovaný v nemocnici po operácii bedrového kĺbu.

Pán Aladár

Pán Aladár je 68 ročný, ženatý dôchodca. Žije v poschodovom rodinnom dome v spoločnej domácnosti s manželkou. Spoločne majú jedného dospelého syna, ktorý žije v tom istom meste, v samostatnej domácnosti. Pán Aladár má ukončenú strednú škola s výučným listom. V minulosti bol spoločenský, vo voľnom čase chodieval na ryby. Po operácii bedrového kĺbu a následných zdravotných komplikáciách sa jeho zdravotný stav zhoršil natoľko, že sa stal úplne odkázaným na pomoc druhej osoby. Vzhľadom na jeho zhoršený zdravotný stav a vysokú nadváhu pomoc manželky, ktorá s ním žije v spoločnej domácnosti nebola dostačujúca. Po operácii sa stal sociálne izolovaným. Všetok svoj čas trávil buď v nemocnici alebo v domácom prostredí na lôžku. Domáce prostredie opúšťal len v prípade lekárskeho vyšetrenia. V takomto prípade bolo potrebné zabezpečiť pomoc 2 až 3 ľudí, ktorí pomáhali s presunom pána Aladára, kvôli jeho nadváhe a imobilite.

Popis situácie

Po tom ako pracovníčky centra obdržali rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu, telefonicky kontaktovali pána Aladára, ktorý bol v tom čase ešte hospitalizovaný v nemocnici. Dohodli sa na tom že po prepustení do domácej starostlivosti, ich bude kontaktovať, aby sa dohodli na podmienkach poskytovania opatrovateľskej služby. Pobyť v nemocnici sa predĺžil v dôsledku ďalších komplikácií. Pán Aladár ochorel na covid-19, zápal pľúc v dôsledku čoho sa u neho prejavila aj chronická obštrukčná choroba pľúc. Po prepustení z nemocnice pracovníčky CISZS navštívili domácnosť pána Aladára, kde spolu s ním dohodli rozsah potrebnej pomoci a frekvenciu opatrovateľskej služby v rozsahu 5 hodín každý pracovný deň. V tomto čase bol pán Aladár úplne imobilný, inkontinentný, mal vysokú nadváhu, problémy s pľúcami, obličkami a srdcom. Pán Aladár bol od prvého stretnutia s pracovníčkami centra komunikatívny. O poskytovaní opatrovateľskej služby mal svoje predstavy, ktoré nie vo všetkom boli v súlade s

možnosťami a obsahom opatrovateľskej služby. Pán Aladár bol naučený riadiť svoje okolie, vo vzťahu k manželke sa správal dominantne, nemal rád nesúhlas. Vzhľadom na tieto jeho povahové črty bolo potrebné jasne určiť hranice „opatrovateľskej služby“, tak aby z jeho strany nedochádzalo k neprimeraným nárokom na opatrovateľku. Na základe dohody opatrovateľka pánovi Aladárovi pomáhala s hygienou, sebaobslužnými úkonmi a rehabilitáciou na lôžku. Zdravotný stav pána Aladára sa postupne zlepšoval. Pracovníčky centra mu pomohli vybaviť zdravotné pomôcky - chodítka a francúzske barle, pomocou ktorých sa pod dohľadom opatrovateľky začal pohybovať po dome. V priebehu pol roka sa stav pána Aladára zlepšil natoľko, že na základe jeho žiadosti došlo k zníženiu rozsahu opatrovateľskej služby na 3 hodiny denne. Zdravotný stav pána Aladára sa naďalej zlepšoval aj v dôsledku rehabilitácie, ktorá mu bola poskytovaná ambulatnou formou. Po tomto zlepšení sa poskytovanie opatrovateľskej služby znížilo už len na tri dni týždni. Pomoc opatrovateľky bola nasmerovaná aj na sprevádzanie pána Aladára počas krátkych prechádzok s pomocou francúzskych bariel v okolí domu a neskôr aj pri rehabilitácii na bicykli. Na jeseň 2023 sa pán Aladár pohyboval už len s pomocou jednej francúzskej barly. Je schopný šoférovať auto. Opatrovateľka pánovi Aladárovi zabezpečuje sprievod k lekárom a len minimálne pri úkonoch sebaobsluhy. Na jar v roku 2024 sa opatrovateľská služba pánovi Aladárovi poskytuje už len 2 hodiny dvakrát do týždňa, pričom opatrovateľka zabezpečuje najmä starostlivosť o domácnosť. Po roku dvoch rokoch, v lete 2024 sa zdravotný stav a sebestačnosť pána Aladára pri zvládaní každodenných úkonov starostlivosťou o seba, domácnosť a pri kontakte s okolím natoľko zlepšili, že poskytovanie opatrovateľskej služby bolo po vzájomnej dohode pána Aladára a CISZS ukončené.

Popis intervencií

- Prvá návšteva u klienta sa udiala koncom mája 2023. Pracovníčky centra si s pánom Aladárom dohodli rozsah potrebnej pomoci opatrovateľskej služby na 5 hodín každý pracovný deň.
- Následne bolo uskutočnených viacero intervencií v rámci ktorých pracovníčky CISZS, pánovi Aladárovi podrobne a detailne vysvetľovali kompetencie opatrovateľiek, aby mu bolo jasné čo je ich úlohou a pracovnou povinnosťou a čo nie.
- Pracovníčky centra pomohli pánovi Aladárovi vybaviť zdravotnú pomôcku - chodítka, pomocou ktorého sa pod dohľadom opatrovateľky mohol čiastočne pohybovať po dome.
- Pracovníčky centra s pánom Aladárom dohodli na znížení rozsahu potrebnej pomoci opatrovateľskej služby v rozsahu 3 hodiny každý pracovný deň.

- Pracovníčky centra pomohli pánovi Aladárovi vybaviť francúzske barle pomocou ktorých sa začal pod dohľadom pohybovať.
- Pracovníčky centra s pánom Aladárom dohodli na znížení rozsahu potrebnej pomoci opatrovateľskej služby v rozsahu 3 hodiny 3 krát do týždňa.
- Pracovníčky centra s pánom Aladárom dohodli na znížení rozsahu potrebnej pomoci opatrovateľskej služby v rozsahu 2 hodiny 2 krát do týždňa.
- Poskytovanie opatrovateľskej služby bolo v lete 2024 po vzájomnej dohode pána Aladára a CISZS ukončené.

Záver

CISZS v roku 2024 začalo riešiť zabezpečenie opatrovateľskej služby pre pána Aladára, ktorý bol v tom čase úplne imobilný a odkázaný na celodennú starostlivosť. V priebehu dvoch rokov sa v dôsledku motivácie pána Aladára a komplexnej sociálno-zdravotnej starostlivosti pán Aladár vrátil k svojmu bežnému životu. K takému, aký viedol pred zhoršením zdravotného stavu. Pán Aladár sa po dvoch rokoch vrátil k svojmu koníčku, znovu trávi voľný čas pri rybolove, šoféruje, samostatne sa pohybuje po meste, trávi čas s priateľmi v obľúbenej kaviarni a zvláda svoje životné aktivity už len s podporu manželky. Životný príbeh pána Aladára je príkladom toho, že vhodne nastavená podpora rodiny a komplexnej sociálno-zdravotnej starostlivosti, môže pomôcť odkázanému človeku zlepšiť sociálne fungovanie a podporu jeho nezávislého života v domácom prostredí.

Tomáš, mladý muž s duševným ochorením, ktorý s pomocou širšej rodiny a terénnej opatrovateľskej služby žije nezávislý život s podporou

CISZS navštívila Tomášova teta pani Mária, ktorú kontaktovala sociálna pracovníčka psychiatrickej nemocnice, v ktorej bol Tomáš v dôsledku duševného ochorenia hospitalizovaný. Tomáš mal byť v tom čase prepustený do domácej starostlivosti. Pani Mária ako jeho najbližšia príbuzná sa prišla s pracovníčkami CISZS poradiť o možnostiach pomoci pre svojho synovca.

Tomáš

Pán Tomáš má 31 rokov. Žije vo väčšej spádovej obci, vzdialenej od okresného mesta necelých 30 kilometrov. V detstve spolu s bratom Miroslavom, ktorý je jeho dvojčaťom a rodičmi žili v meste. Otcovo správanie k manželke a deťom bolo nevšímavé a násilné. Stávalo sa, že ich vyhadzoval z bytu. A tak Tomáš spolu s matkou a bratom v týchto situáciách prespávali na lavičkách v parku. Po niekoľkých rokoch života s násilným partnerom sa Tomášova matka s otcom rozviedla a spolu s deťmi sa presťahovala z mesta na dedinu do rodinného domu po jej rodičoch. S otcom, ktorý ani po rozvode neprispieval na výchovu svojich detí, prerušila rodina všetky kontakty. Tomáš ukončil strednú priemyselnú školu v neďalekom okresnom meste. Počas štúdia sa u neho začali prejavovať mierne problémy so sústredenosťou a motiváciou, čo malo dopad na jeho študijné výsledky. Napriek týmto problémom sa mu na druhý krát podarilo zmaturovať. Po ukončení školy sa na nejaký čas zamestnal v drevokombináte v susednej obci. V tomto čase naďalej býval s matkou v rodinnom dome, kde po odchode brata Miroslava zostali v dome bývať sami. Brat Miroslav sa osamostatnil. Odišiel z domu do hlavného mesta, kde žije a pracuje. Tomáš zostal bývať s matkou, s ktorou mal vytvorený veľmi silný citový vzťah. V rámci tohto vzťahu sa mu nepodarilo osamostatniť sa a tak aj v dospelom veku zostal závislý na starostlivosti matky. Tomáš po nejakom čase v drevárskom podniku ukončil pracovný pomer a prihlásil sa do evidencie nezamestnaných na UPSVR. Keď mal Tomáš 25 rokov matka mu náhle zomrela. Táto udalosť spôsobila v jeho živote významnú traumu, ktorá bola spúšťačom psychických problémov, ktoré sa neskôr prejavili v podobe vážneho duševného ochorenia. Po matkinej smrti zostal v rodinnom dome po starých rodičoch žiť sám. Zostal slobodný. Počas štúdia na strednej škole prežil študentskú lásku, no v ďalšom živote nenadviazal vážnejší vzťah. Brat Miroslav po smrti matky pricestoval domov len príležitostne. Jeho návštevy nemali na Tomáša dobrý vplyv. Brat ho podporoval v jeho začínajúcej psychóze. Vyčítal mu jeho spôsob života a vyvolával v ňom pocit, že ho všetci v okolí chcú zneužiť a obráť o peniaze. Po smrti

matky, Tomáša podporovala najmä jeho teta pani Mária, jej rodina žijúca v tej istej obci a susedia, ktorým jeho osud nebol ľahostajný. V tomto čase sa Tomáš s podporou tety pani Márie rozhodol odísť za prácou do Českej republiky. V Prahe pracoval necelé dva roky ako robotník. Bol ubytovaný u sesternice, ktorá tam so svojou rodinou žije. Trauma z matkinej smrti spoločne s predispozíciou na duševné ochorenie sa začala výraznejšie prejavovať v jeho správaní. Sesternica sa už v tomto čase snažila sprostredkovať pre Tomáša odbornú pomoc. Tomášove psychické problémy sa začali prejavovať aj v zamestnaní, ktoré prestal zvládať.

Popis situácie

Tomáš sa vrátil domov do rodného domu s prepuknutým duševným ochorením. Pred vypuknutím choroby bol spoločenský. Trávil čas s rovesníkmi a priateľmi v obci. Po smrti matky začal užívať alkohol, čo postupne ovplyvňovalo zhoršovanie jeho duševného ochorenia. Začal sa uzatvárať, vytvoril si okolo seba svoj vlastný svet, do ktorého sa postupne viac a viac vťahoval. Jeho neistotu začali využívať pochybní kamaráti, ktorí zneužívali jeho dôverčivosť a zraniteľnosť, ktorá sa v dôsledku duševného ochorenia prehlbovala. V tomto čase zasiahla Tomášova teta pani Mária, ktorá pre Tomáša vybavila psychiatrické vyšetrenie, kde mu bola diagnostikovaná paranoidná schizofrénia. Tomáš následne absolvoval liečenie v psychiatrickej nemocnici. Po jeho návrate domov sa pani Mária prišla s pracovníčkami CISZS poradiť o možnostiach pomoci pre Tomáša, ktorý sa v dôsledku duševného ochorenia stal odkázaným na pomoc druhej osoby.

Popis intervencií

- Tomášova teta pani Mária kontaktovala pracovníčky CISZS za účelom efektívnej pomoci Tomášovi, nakoľko ona aj jej rodinní príslušníci sú zamestnaní a Tomáša môžu navštevovať len cez víkend, alebo počas týždňa vo večerných hodinách po práci. Zvažovala možnosť integrovať Tomáša do bežného života, ale aj o možnosti jeho umiestnenia v zariadení zameranom na klientov s diagnózou schizofrénie. Pracovníčky centra jej poskytli poradenstvo o možnostiach špecializovaných pobytových a ambulantných služieb pre klientov s diagnózou schizofrénie a terénnej opatrovateľskej služby.
- Pani Mária po zvážení týchto informácií urobila rozhodnutie, že podporia Tomáša v tom, aby zostal v domácom prostredí.
- Pani Mária pomohla Tomášovi s vybavením invalidného dôchodku a vypísaním žiadosti o vydanie posudku o odkázanosti na sociálnu službu.

Tomášovi bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok a vydaný posudok o odkázanosti na terénnu opatrovateľskú službu.

- CISZS v spolupráci s obcou zabezpečilo, aby sa do pracovného pomeru opatrovníka pre Tomáša prijal jeho strýko, s ktorým má Tomáš vytvorený rešpektujúci a priateľský vzťah.
- Tomáš s podporou opatrovníka žije v svojom dome. Úkony sebaobsluhy zvláda, v tejto oblasti mu stačí len slovné usmernenie a dohľad. V oblasti starostlivosti o domácnosť sa opatrovník snaží zapájať ho do vykonávania domácich prác, tak aby Tomáš neprišiel o svoje pracovné zručnosti.
- Tomášov zdravotný stav si naďalej vyžaduje psychiatrickú starostlivosť a dohľad nad užívaním liekov, ktoré sú dôležité na udržanie ochorenia pod kontrolou. Napriek liečbe u Tomáša po určitom čase nastal relaps ochorenia, v ktorom došlo k zhoršeniu jeho paranoje a halucinácií. Následne bol opakovane hospitalizovaný v psychiatrickej liečebni.
- Tomáš pod dohľadom tety Márie a strýka, ktorý je zároveň jeho opatrovníkom zvláda svoj každodenný život. V čase, keď nemá dohľad, má občas tendenciu vracat sa k pôvodným návykom, ktoré sú spojené s popíjaním alkoholu. V obci mu chýbajú rovesnícke vzťahy a priatelia, s ktorými by mohol zažívať zmysluplné zážitky. Svoju osamelosť občas komunikuje v spomienkach na liečebňu, kde sa mu páčilo byť súčasťou komunity rovesníkov.
- Tomáš každú stredu trávi čas v obecnej knižnici, kde pracuje jeho teta pani Mária. Má rád knihy. Trávi tu voľný čas čítaním a rozhovormi s deťmi. Vo večerných hodinách chodí do kostola. V kontakte s ľuďmi je plachý. Rád sa rozpráva, ale vzhľadom na svoju plachosť a problémy s nadviazaním rozhovoru, je potrebné aby sa mu ľudia v okolí prihovorili.

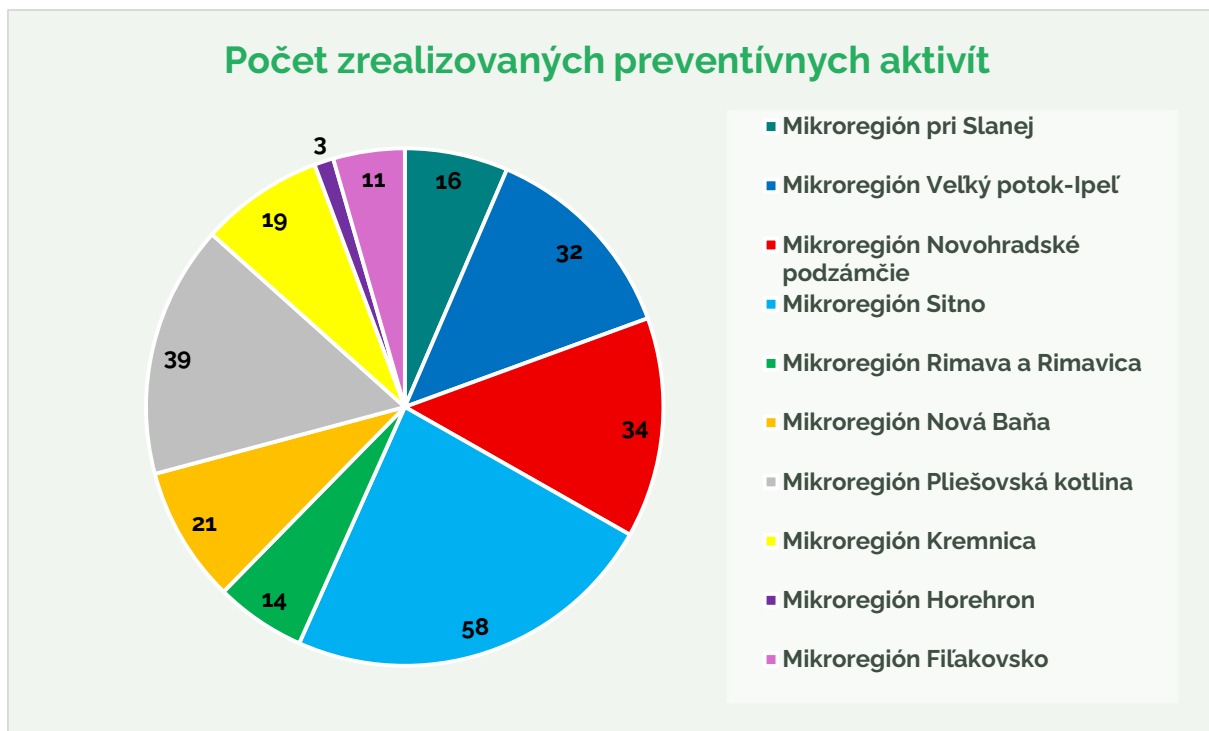
Záver

Tomášov život sa napriek ťažkému duševnému ochoreniu vďaka podpore od príbuzných, susedov, pracovníkov obce a CISZS podarilo stabilizovať. Tomáš berie lieky, ktoré mu pomáhajú zvládať duševné ochorenie. S pomocou terénnej opatrovateľskej služby zvláda starostlivosť o seba a svoju domácnosť. V obci, v ktorej žije sa cíti osamelý. Má túžbu stretávať sa s rovesníkmi, ktorí prežívajú podobné životné peripetie ako on. Najbližším krokom pracovníčok CISZS bude zistiť, či dochádzanie do ambulantného špecializovaného zariadenia v okresnom meste, ktoré je vzdialené 30 kilometrov by nemohlo vyriešiť Tomášovu osamelosť a priniesť mu možnosti na zmysluplné trávenie svojho času.

8. ORGANIZÁCIA PREVENTÍVNYCH AKTIVÍT

Práca zamestnancov CISZS sa neorientuje len na riešenie už existujúcich sociálnych a zdravotných problémov. Jej dôležitou súčasťou je aj organizácia preventívnych aktivít, ktorých cieľom je predchádzať najmä zdravotným rizikám, osamelosti a ohrozeniam, ktoré sú spojené so zneužívaním zraniteľných skupín obyvateľstva. Preventívne aktivity, ktoré realizujú zamestnanci centier sú zamerané na ochranu seniorov v oblasti bezpečia, ale aj v oblasti prevencie zdravia. Centrá organizujú prednášky a diskusie s odborníkmi, lekármi, psychológmi, ale aj rôzne voľnočasové aktivity, ktoré pomáhajú zraniteľným občanom žiť aktívny život v komunite. Pomáhajú pri zvýšení zodpovednosti za vlastné zdravie, presadzovaní aktívneho prístupu k zdravému životnému štýlu a zvýšení kvalitu života. Preventívne aktivity CISZS v oblasti zdravia organizujú v spolupráci s Regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva, zdravotnými poisťovňami a lekármi. Tieto aktivity sú okrem diskusií spojené aj s monitorovaním zdravotného stavu, ktoré môže prispieť k včasnému odhaleniu zdravotných rizík a ochorení. Pre osamelých seniorov sú zaujímavé aj skupinové aktivity prostredníctvom ktorých sa dostávajú zo sociálnej izolácie do spoločnosti.

V priebehu projektu bolo v rámci činnosti CISZS zrealizovaných **247 preventívnych aktivít** (ku dňu 30.6.2025).

Graf 6: Počet realizovaných preventívnych aktivít

Príbeh pani Márie, ktorá sa v zariadení pre seniorov cítila osamelá a neužitočná

Zamestnankyne CISZS sa s pani Máriou prvý krát stretli v auguste 2024 na informačnom stretnutí, kde centrum prezentovalo svoju činnosť. Pani Mária oslovila zamestnankyne centra, pretože ju zaujala informácia o poskytovaní podpory v domácom prostredí. V tomto čase pani Mária ukončila pobyt v zariadení pre seniorov, kde sa cítila osamelá a neužitočná.

Pani Mária

Pani Mária má 79 rokov, je vdova, žije sama v malej obci v rodinnom dome. Je na dôchodku. V minulosti pracovala ako zooteknička v neďalekých hydinárňach. Má tri deti, dvoch synov a dcéru, s ktorými nie je v dennom kontakte. Deti pani Márie žijú so svojimi rodinami v lokalitách, ktoré sú vzdialené od obce, v ktorej pani Mária žije. V roku 2022 sa zdravotný stav a pocit osamelosti u pani Márie začal zhoršovať. Synovia ju navštevovali v priemere 1 až 2 do týždňa. S dcérou, ktorá žije s rodinou vo väčšej vzdialenosti sa stretávala len sporadicky, niekoľkokrát do roka. Pani Mária prestala zvládať starostlivosť o domácnosť a záhradu. Po dohode s dcérou, ktorá bola zamestnaná v zariadení pre seniorov, požiadala o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu a následne nastúpila do zariadenia, v ktorom pracovala jej dcéra. Toto rozhodnutie pani Márie významne ovplyvnila túžba byť v blízkosti dcéry. Do zariadenia nastúpila v lete 2022 s nádejou, že jej kontakt s dcérou bude častejší. Pani Mária mala v zariadení samostatnú izbu, no nepodarilo sa jej vytvoriť si plnohodnotné vzťahy so spolubývajúcimi a zamestnancami zariadenia. S dcérou sa v rámci jej pracovnej doby v zariadení stretávala len výnimočne. Spoločný čas trávil najmä počas vzájomných návštev, ktoré nebolo možné plánovať veľmi často. Pani Mária po nástupe do zariadenia zistila, že jej nevyhovuje pevný denný režim - stravovanie v určenom čase a na určenom mieste, bohoslužby a spoločné modlenie v určenom čase, návštevy lekárov podľa určeného harmonogramu apod. Nemala možnosť venovať sa svojmu obľúbenému koníčku pestovaniu kvetov. Počas dňa sa cítila nepotrebná, chýbali jej každodenné povinnosti, ktoré v domácom prostredí vykonávala. Po roku a pol v zariadení, počas ktorého pani Mária cítila frustráciu a nespokojnosť sa jej duševný stav natoľko zhoršil, že musela byť hospitalizovaná v psychiatrickej nemocnici s diagnózou depresia. Po ukončení liečby, v apríli 2024 sa pani Mária vrátila späť do svojho domáceho prostredia.

Popis situácie

Pani Mária momentálne žije sama v jednopodlažnom dome. Jej príjem tvorí starobný dôchodok a vdovský dôchodok po manželovi. Má ťažkosti s pohybom, pre bolesť nôh kríva, je schopná samostatne za pomoci jednej paličky prejsť kratšie vzdialenosti v rámci obce. Pani Mária je zhovorčivá, prívetivá a silno veriaca. Pani Mária sa cíti osamelá. Má rada spoločnosť, rada navštevuje kultúrne podujatia v obci a jej blízkosti. Pravidelne 2 krát týždenne navštevuje bohoslužby v miestnom kostole, ktorý jej od jej domu vzdialený cca 500 metrov. Pocit osamelosti jej ubližuje, má rada svoju komunitu veriacich, s ktorými sa pravidelne stretáva. V miestnej cirkevnej komunite sa cíti prijatá. S deťmi má dobré vzťahy, no vzhľadom na ich pracovné a rodinné povinnosti sa s nimi stretáva len sporadicky. O svoju domácnosť sa pani Mária stará samostatne. Pani Mária žije v malej obci, ktorá má len základnú občiansku vybavenosť. V obci nie je dostupná opatrovateľská služba. Za zdravotnou starostlivosťou dochádza do neďalekého okresného mesta. Lekárov navštevuje zatiaľ samostatne, využíva medzimestskú dopravu alebo taxík. Nákup potravín si zabezpečuje sama v miestnych potravinách.

Popis intervencií

- Prvý kontakt s pani Máriou bol nadviazaný počas informačného stretnutia v auguste 2024. Na tomto stretnutí pani Mária oslovila pracovníčky centra a požiadala o pomoc s donáškou liekov a zabezpečením obedov.
- Prvá návšteva v domácom prostredí u pani Márie bola realizovaná v auguste 2024. V rámci tejto návštevy pracovníčky centra prostredníctvom rozhovoru nadviazali kontakt a pracovali na získaní si dôvery. Pani Mária, ktorá im prerozprávala svoju skúsenosť s pobytom v zariadení pre seniorov a s následným návratom do domáceho prostredia.
- Počas ďalších návštev v domácom prostredí pani Márie boli identifikované jej potreby. Pani Mária požiadala o pomoc s donáškou liekov a zabezpečením obedov.
- Zamestnankyne centra spolu s pani Máriou hľadali optimálne riešenie na dovoz obedov z blízkeho okresného mesta. Usmernili ju, ako si obedy z vybranej reštaurácie samostatne objednávať.
- Pani Mária mala požiadavku na zabezpečenie služby monitorovania a signalizácie potrebnej pomoci. Zamestnankyne centra poskytovanie tejto služby zabezpečili, no vzhľadom na odľahlú lokalitu so slabým mobilným signálom, uvedená služba nefungovala a tak bolo jej poskytovanie v decembri 2024 ukončené.

- Od novembra 2024 zamestnankyne centra zabezpečujú pre pani Máriu pravidelnú donášku liekov z lekárne, ktorá sídli v blízkom okresnom meste.
- Osamelosť, ktorou pani Mária trpela sa znížila prostredníctvom ponuky preventívnych aktivít, ktorých sa pani Mária zúčastňuje. V rámci týchto stretnutí sa rozšírila jej sociálna sieť, obnovili sa jej vzťahy s bývalými kolegyňami, čo prispelo k zlepšeniu duševnej pohody u pani Márie.
- Zamestnankyne centra 1 až 2 krát mesačne vykonávajú u pani Márie preventívnu návštevu v jej domácom prostredí. Súčasťou týchto návštev sú predovšetkým ventilačné a podporné rozhovory s pani Máriou a zisťovanie jej aktuálnych potrieb v domácom prostredí.

Záver

Pani Mária žije plnohodnotný život v svojom domácom prostredí s pomocou, ktorá sa realizuje formou donášky stravy a liekov. Pracovníčky centra u pani Márie vykonávajú pravidelné preventívne návštevy, v rámci ktorých zisťujú jej aktuálne potreby. Pani Mária zvláda základné sebaobslužné úkony, ako aj bežné úkony starostlivosti o svoju domácnosť. Venuje sa pestovaniu izbových a záhradných kvetov, pravidelne navštevuje bohoslužby v miestnom kostole, zapája sa do spoločenských a cirkevných aktivít obce. Zúčastňuje sa aj na preventívnych aktivitách, ktoré CISZS realizuje, čo prispieva k znižovaniu jej pocitu osamelosti. Po návrate zo zariadenia pre seniorov do domáceho prostredia, v ktorom je jej poskytovaná adekvátna podpora sa jej duševný stav zlepšil.

Príbeh Zuzany so špecifickými potrebami, ktorá zostala po úmrtí matky sama

CISZS začalo Zuzanu podporovať prostredníctvom opatrovateľskej služby v apríli 2022. V tomto čase žila Zuzana so svojou matkou, ktorá v dôsledku svojho zhoršeného zdravotného stavu požiadala o poskytovanie opatrovateľskej služby pre svoju dospelú dcéru Zuzanu. Vzhľadom na nečakané úmrtie matky, Zuzana v súčasnosti potrebuje komplexnejšiu podporu na to, aby mohla vzhľadom na svoje špecifické potreby bezpečne žiť v domácom prostredí.

Pani Zuzana

Zuzana má 49 rokov, narodila sa so špecifickými potrebami. Má diagnostikované mentálne postihnutie ľahkého stupňa, v dôsledku ktorého vychodila špeciálnu základnú školu. Nikdy v živote nepracovala. Donedávna žila so svojou matkou v dvojizbovom byte v menšom meste. Zuzanina matka sa napriek zhoršenému zdravotnému stavu, až do svojej smrti starala o celú domácnosť, nákupy, rodinný rozpočet. V rámci svojich možností zabezpečovala dohľad a starostlivosť aj o dcéru Zuzanu. V čase, keď zamestnankyne CISZS Zuzanu prvý krát navštívili, bola Zuzana plne závislá na pomoci od matky. Vzhľadom na ochranársky prístup vo výchove bolo zjavné, že u Zuzany sa vyvinula naučená bezmocnosť v dôsledku ktorej nebola samostatná ani len pri základných, jednoduchých, životných úkonoch. Zuzana sa dokázala samostatne obliecť do vecí, ktoré jej pripravila matka. Zjedla jedlo, ktoré dostala pripravené. Nebola sebestačná v úkonoch starostlivosti o domácnosť, vybavovaní úradných záležitostí, nakupovaní a pod. V tomto čase rodina žila z finančných prostriedkov, ktoré pozostávali zo starobného dôchodku matky a čiastočného invalidného dôchodku Zuzany. Blízkych príbuzných nemali, žili samostatne v bytovke, kde si udržiavali priateľské vzťahy so susedmi. Pri prvom stretnutí sa Zuzana javila zakríknuto. V kontakte s cudzími ľuďmi pôsobila plachou. Jej komunikácia bola spomalená, mierne chaotická a ťažkopádna. Napriek tomuto hendikepu sa Zuzana rada zdržiava v spoločnosti svojich známych, obyvateľov bytovky a iných ľudí, ktorých pozná. V kontakte s ľuďmi, ktorých pozná sa správa extrovertne, má rada spoločnosť. V priebehu dňa Zuzana trávi čas buď pozeraním TV, prechádzkami do mesta, alebo posedávaním na lavičke pred vchodom do bytovky, kde komunikuje s okoloidúcimi.

Popis situácie

V apríli 2022 začalo CISZS poskytovať Zuzane opatrovateľskú službu. O opatrovateľskú službu požiadala jej matka, ktorej sa začal zhoršovať zdravotný stav. V septembri Zuzanina matka po krátkej hospitalizácii umrela. V tomto čase pracovníčky centra spoločne s opatrovateľkou a susedkou pani Katarínou, sprevádzali Zuzanu pri zvládnutí tejto traumatickej situácie. Poskytli jej pomoc pri zabezpečení pohrebu a pomáhali jej emocionálne sa s touto životnou situáciou vyrovnáť. Zuzana zostala žiť v byte, ktorý sa dostal v rámci dedičského konania do jej vlastníctva. Výrazne sa znížil jej príjem, ktorý v súčasnosti pozostáva len z čiastočného invalidného dôchodku vo výške dvesto euro mesačne. S finančným manažmentom a s riešením každodenných záležitostí jej čiastočne pomáha susedka, pani Katarína, ktorá sa snaží regulovať jej výdavky, vzhľadom na to, že Zuzana nedokáže hospodáriť s finančnými prostriedkami. Momentálne ešte žije z úspor, ktoré jej zanechala matka. Zuzana žije vo vlastnom byte s pomocou opatrovateľskej služby, ktorá sa poskytuje 4 dni týždenne, v rozsahu 3 hodiny. Opatrovateľka jej pomáha pri zabezpečení starostlivosti o domácnosť, nakupovaní a vybavovaní úradných záležitostí. Poplatok za opatrovateľskú službu platí susedka Katarína, z finančných prostriedkov, ktoré zanechala jej matka. Na zmiernenie osamelosti si Zuzana adoptovala psa, ktorý s ňou žije v domácnosti.

Popis intervencií

- Prvá návšteva v domácom prostredí u pani Zuzany bola realizovaná v máji 2022. V rámci tejto návštevy bola identifikovaná potreba a rozsah opatrovateľskej služby. Následne bola uzatvorená zmluva o jej poskytovaní.
- Vzhľadom na skutočnosť, že matke sa začal zhoršovať zdravotný stav, boli pracovníčky centra v priebežnom kontakte s rodinou.
- V auguste 2022 bola do CISZS doručená žiadosť o poskytovanie opatrovateľskej služby aj pre Zuzaninu matku. K poskytnutiu služby nedošlo, vzhľadom na jej úmrtie.
- V septembri 2022 Zuzanina matka umrela. Pracovníčky centra sprevádzali Zuzanu pri zvládnutí náročnej životnej situácie, súvisiacej s úmrtím matky. Zároveň jej poskytli pomoc pri zabezpečení pohrebu a ďalších náležitostí, ktoré s touto udalosťou súviseli.
- V septembri 2022 bol zvýšený rozsah opatrovateľskej služby na 4 dni v týždni, v rozsahu 3 hodiny.
- Vzhľadom na Zuzanin nízky príjem od roku 2023 pracovníčky centra opakovane pomáhajú Zuzane v oblasti materiálnej pomoci. Sprostredkovali pre ňu potravinové balíčky, napísali individuálny projekt na kúpu nového

elektrospotrebiča a zapojili ju do charitatívnych akcií a potravinovej pomoci.

- Zamestnankyne centra 1 až 2 krát mesačne vykonávajú u Zuzany preventívne návštevy v domácnosti. Mimo toho sa so Zuzanou stretávajú dva až trikrát v priebehu týždňa, v kancelárii centra, kde ich Zuzana navštevuje. Súčasťou týchto návštev a stretnutí sú predovšetkým ventilačné a podporné rozhovory, v rámci ktorých pracovníčky zisťujú jej aktuálne potreby.
- Zuzana sa podľa svojich preferencií zúčastňuje preventívnych a spoločenských aktivít, ktoré CISZS pravidelne organizuje.

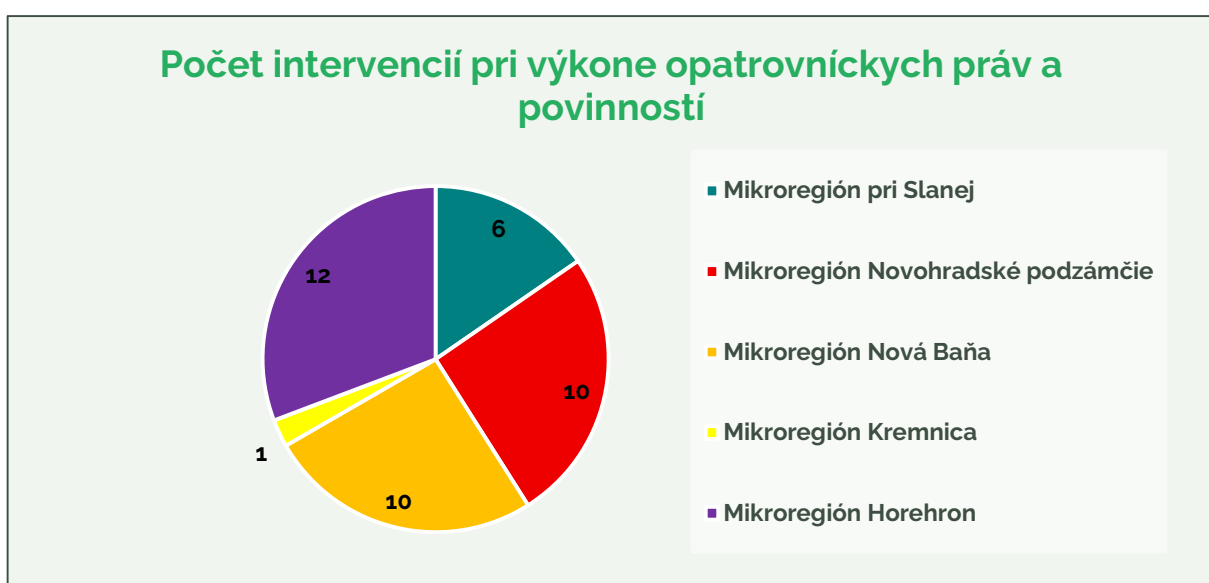
Záver

Zuzana žije v byte, ktorý zdedila po zosnulej matke. Vede samostatný život s podporou opatrovateľky, zamestnankýň CISZS a susedky Kataríny, ktorá jej pomáha pri spravovaní finančných prostriedkov a riešení každodenných záležitostí. Pracovníčky centra musia so Zuzanou naďalej intenzívne pracovať na získaní väčšej dôvery. V Zuzaninom živote sú viaceré oblasti, ktoré si vyžadujú špecifickú podporu a hľadanie riešení či už vo vzťahu k zabezpečeniu zdravotnej starostlivosti, susedských vzťahov, ktoré sa po úmrtí matky zhoršili, finančnej nezávislosti a zvyšovaní kompetencií v oblasti finančnej gramotnosti. Zuzana nemá záujem o umiestnenie do domova sociálnych služieb. Jej zotrvanie v domácom prostredí si však naďalej vyžaduje špecifické intervencie a individuálny prístup zo strany zamestnankýň CISZS.

9. INTERVENCIE PRI VÝKONE OPATROVNÍCKYCH PRÁV A POVINNOSTÍ

CISZS v prípade potreby pre klientov zabezpečia pomoc iných organizácií, napr. pomoc Centier právnej pomoci. Pomáhajú obciam pri výkone ich opatrovateľských povinností, v prípade ak sú obce ustanovené za opatrovníkov pre občanov s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony. Pomáhajú občanom pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov.

V priebehu projektu bolo zrealizovaných **39 intervencií pri výkone opatrovníckych práv a povinností** (ku dňu 30.6.2025).

Graf 7: Počet intervencií pri výkone opatrovníckych práv a povinností. Zdroj: vlastné spracovanie

Príbeh Michaely – matky, ktorá potrebovala sprevádzanie, podporu a pomoc pri riešení jej zložitej rodinnej situácie.

Zamestnankyne CISZS kontaktovala pani Michaela. Pracovníčky požiadala o asistenciu pri podávaní návrhu na rozvod, ktorý je pre ňu komplikovaný z dôvodu, že jej manžel je cudzinec. Tiež potrebovala podporu pri vyplňaní žiadostí o príspevky a dávky na zabezpečenie potrieb detí. Jej snahou bolo aj legalizovať postavenie dcéry vo vzťahu k jej biologickému otcovi.

Pani Michaela

Pani Michaela je 33-ročná matka troch detí, dvoch synov a dcéry. Má ukončenú povinnú školskú dochádzku. Počas svojho života nikdy nebola zamestnaná na pracovnú zmluvu. Bola evidovaná na ÚPSVaR, poberala dávku v hmotnej núdzi. Na obci si odrábala menšie obecné služby dvakrát týždenne.

Pani Michaela žila niekoľko rokov s prvým partnerom, s ktorým má dvoch synov. Ich spolužitie však poznačili mnohé emocionálne turbulencie. Po rozpade ich vzťahu sa rozhodla začať nový život, vydala sa za občana Pakistanskej republiky a odsťahovala sa do zahraničia. Keďže v novom prostredí nemala zabezpečené vhodné podmienky na výchovu detí, so súhlasom súdu zverila synov do osobnej starostlivosti ich otca na Slovensku. Vzhľadom na skutočnosť, že žila v zahraničí, bol v tomto období jej kontakt so synmi len sporadický. Po čase sa však jej druhé manželstvo rozpadlo, a tak sa rozhodla vrátiť späť na Slovensko. Ocitla sa v zložitej rodinnej situácii. Po návrate domov sa obnovil jej vzťah s bývalým manželom a deťmi. Po určitom čase začali žiť v jednej domácnosti a ich rodina sa rozrástla o dcéru. Nastali komplikácie kvôli tomu, že Michaela je stále vydatá za muža, s ktorým žila v zahraničí a ktorý nie je občanom EÚ. Napriek tomu, že s týmto mužom už nežije, oficiálne sa dosiaľ nerozvedli. Táto skutočnosť im priniesla do života viaceré komplikácie.

Popis situácie

Životná situácia pani Michaely, matky troch detí, ktorá sa po rozchode s manželom bez ukončenia manželstva v zahraničí vrátila na Slovensko sa výrazne skomplikovala. Po návrate čelila viacerým výzvam – právnym, administratívnym aj osobným. Napriek pre ňu náročnej situácii a zložitým okolnostiam sa usilovala o stabilizáciu svojej rodiny a vytvorenie bezpečného zázemia pre svoje deti.

Michaela sa pokúsila riešiť svoje rodinné záležitosti, no množstvo administratívnych úkonov a právnych záležitostí sama nezvládla. Nebola schopná samostatne bez podpory kontaktovať príslušné inštitúcie a vybavovať potrebné

záležitosti. Rozhodla sa preto vyhladať pomoc pracovníčok CISZS o ktorých činnosti v obci vedela.

Ako prvú záležitosť sa rozhodla Michaela riešiť zverenie maloletých synov opäť do spoločnej starostlivosti spolu s ich otcom, s ktorým znovu spoločne žijú. Zároveň čelila viacerým administratívnym výzvam, ako je podanie žiadostí o príspevok pri narodení dieťaťa, rodičovský príspevok a prídavok na novonarodené dieťa. V dôsledku toho, že je stále vydatá za iného muža, bol v rodnom liste za otca dcéry automaticky určený on. Keďže s ním Michaela nie je v kontakte a nie je jej známe miesto jeho pobytu, nemohol zaprieť otcovstvo a dcére nemohlo byť pridelené meno na matrike. Potrebuje vybaviť čestné vyhlásenie o otcovstve dcéry pre účely pridelenia krstného mena na Okresný súd a zdravotného poistenia, aby mohla byť riadne prihlásená.

Popis intervencií

- Pracovníčky CISZS po konzultácii s centrom právnej pomoci poskytli pani Michaele pomoc pri vypracovaní návrhu na zmenu rozhodnutia o osobnej starostlivosti o maloleté deti. Spoločne s ňou sformulovali návrh tak, aby zodpovedal zákonným požiadavkám a vyjadril záujem oboch rodičov o spoločnú starostlivosť. Návrh bol následne doručený na príslušný okresný súd. Michaela zároveň získala informácie o ďalšom postupe v konaní. Okresným súdom bol stanovený kolízny opatrovník, termín pojednávania a súd následne vydal uznesenie o spoločnej osobnej starostlivosti.
- CISZS pomohli pani Michaele s vyplnením a skompletizovaním potrebných žiadostí o príspevok pri narodení dieťaťa, rodičovský príspevok a prídavok na novonarodené dieťa. S podporou pracovníčok zvládla administratívu bez zbytočných prieťahov. Podaním žiadostí získala nárok na finančnú podporu na zabezpečenie potrieb svojich detí.
- Pracovníčky CISZS pomohli Michaele sformulovať čestné prehlásenie o otcovstve dcéry, ktoré bolo podané na Okresný súd. Tento krok bol nevyhnutný, aby mohla matrika oficiálne určiť krstné meno dieťaťa. Spoločne vyplnili vyhlásenie tak, aby bolo zrozumiteľné a zodpovedalo potrebným náležitostiam. Vďaka tejto pomoci mohla Michaela úspešne pokračovať v administratívnych úkonoch spojených zápisom do matriky.
- Ďalším krokom bolo zdravotné poistenie dcéry. Pani Michaele pracovníčky CISZS pomohli sformulovať a napísať čestné prehlásenie o otcovstve dcéry pre účely zdravotného poistenia. Tento dokument bol potrebný na to, aby mohla byť dcéra prihlásená do systému verejného zdravotného poistenia a aby nemusela byť zdravotná starostlivosť o ňu plne hrazená rodičmi.

- Keďže manžel pani Michaely je občanom Pakistanskej republiky a jeho aktuálny pobyt v zahraničí nie je známy, podanie návrhu na rozvod a zapretie otcovstva predstavuje zložitejší právny proces. Pracovníčky CISZS odporučili pani Michaelae obrátiť sa na Centrum právnej pomoci, ktoré poskytuje odbornú asistenciu v takýchto prípadoch. Pomohli jej vyhľadať potrebný kontakt a informovali ju o možnostiach bezplatnej právnej pomoci. Michaela bola zároveň usmernená, aké dokumenty bude potrebovať k podaniu návrhu na rozvod.

Záver

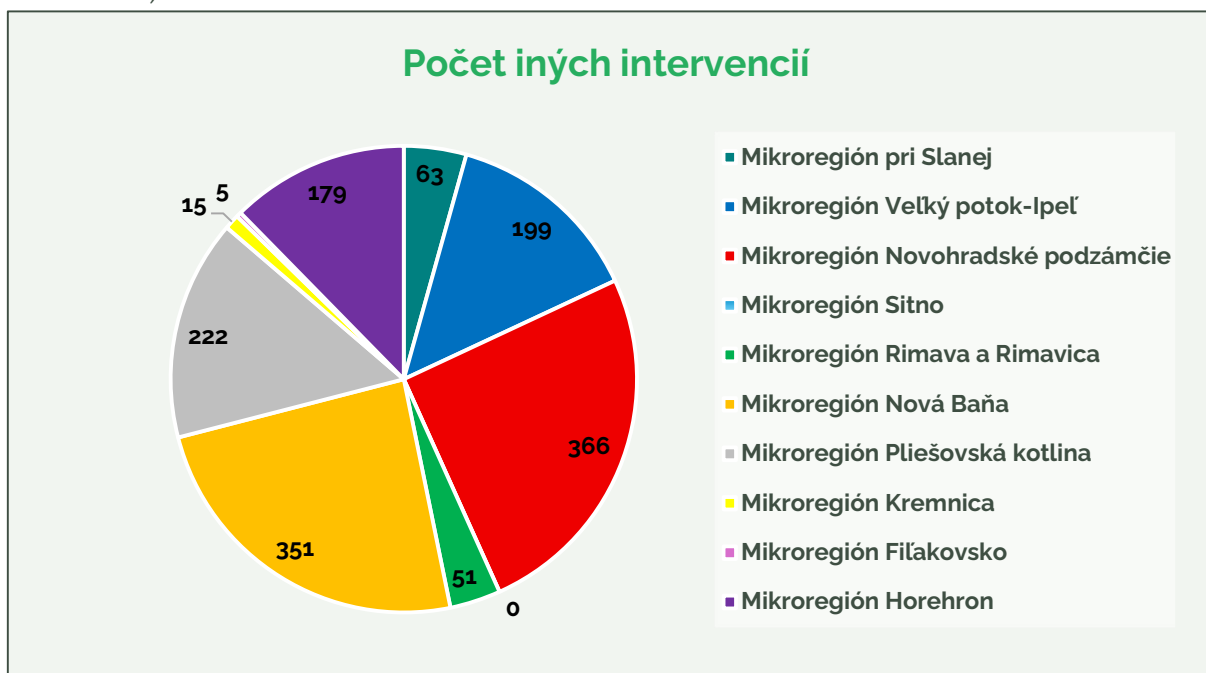
Pracovníčky CISZS poskytli pani Michaelae potrebnú podporu, praktickú pomoc a sprevádzanie pri riešení rôznych aspektov jej situácie – od podania návrhu na spoločnú osobnú starostlivosť, cez administratívu spojenú so štátnymi dávkami, až po zabezpečenie právneho zastúpenia pri rozvode s manželom, ktorého pobyt nie je známy. V súčasnosti sú už deti zverené do starostlivosti oboch rodičov, Novonarodená dcéra je zapísaná v matrike, má meno, má tiež vybavené zdravotné poistenie a bezplatnú zdravotnú starostlivosť.

S pani Michaelou a jej rodinou sú pracovníčky CISZS naďalej v sporadickom kontakte podľa jej potrieb. V súčasnosti všetku svoju energiu venuje rodine a výchove malej dcéry a dvoch starších synov. Pani Michaela má záujem o dlhodobé riešenie svojej životnej situácie. Je pred ňou pre ňu zložitá úloha – vybaviť rozvod manželstva a zapretie otcovstva s občanom Pakistanskej republiky, ktorý sa nachádza na neznámom mieste.

10. ZABEZPEČENIE ALEBO SPROSTREDKOVANIE INÝCH SLUŽIEB PRE OBČANOV

Zamestnankyne CISZS okrem zabezpečenia sociálnej a zdravotnej starostlivosti pomáhali občanom aj pri nákupe potravín, vecí do domácnosti, zdravotných pomôcok a liekov. Pomáhali občanom so zabezpečením stravovania, v prípade potreby zabezpečili pre občanov drobné práce, napr. pokosenie záhrady, malé oprav v domácnosti, zabezpečenie dreva na kúrenie a pod. Sprevádzali občanov do zariadení sociálnych služieb a do zdravotných zariadení, sprevádzali ich na úrady, pomáhali s pochopením úradných dokumentov, v národnostne zmiešaných územiach s prekladom dôležitých informácií do maďarského jazyka. Zabezpečovali materiál pomoc, vyhlásenie zbierok pre ľudí v kríze, sprevádzali občanov pri zabezpečení splátkových kalendárov, skontaktovaní sa s dlhovými poradňami a ďalšími dôležitými inštitúciami. Cieľom práce zamestnancov CISZS bolo pomôcť občanom žiť v domácom prostredí tak, aby boli zabezpečené ich nevyhnutné životné potreby, sprostredkovať pre nich takú formu pomoci, ktorá rieši ich problém v ktorejkoľvek oblasti ich života.

V priebehu projektu bolo zabezpečených **1451 iných intervencií** (ku dňu 30.6.2025).

Graf 8: Počet iných intervencií. Zdroj: vlastné spracovanie.

Pani Eva zostala po smrti manžela sama so štyrmi deťmi, dlžobami a zhoršujúcim sa zdravotným stavom

V októbri 2024 CISZS kontaktoval starosta malej obce so žiadosťou o pomoc pre pani Evu, ktorá sa po smrti manžela ocitla v náročnej životnej a finančnej situácii. Na situáciu pani Evy, ktorá zostala sama so štyrmi deťmi, dlžobami a zhoršujúcim sa zdravotným stavom upozornili starostu obyvatelia obce, ktorí prejavili záujem pani Eve pomôcť.

Pani Eva

Pani Eva má 47 rokov. Je dvojnásobnou vdovou. S prvým manželom má dve deti. Najstarší syn Peter má 19 rokov. Peter býva a študuje v Žiline. Dcéra Mária má 15 rokov. V roku 2025 ukončila základnú školu a podala si prihlášku na strednú katolícku školu do Trnavy. Doma trávi posledné prázdniny. Od septembra plánuje študovať a bývať na internáte v Trnave. Prvý manžel pani Evy náhle zomrel, v čase keď boli ich spoločné deti ešte malé. Po niekoľkých rokoch sa pani Eva druhýkrát vydala. S druhým manželom má ďalšie dve deti. Syna Jána, ktorý má 8 rokov a dcéru Emu, ktorá má tri roky. Ján navštevuje základnú školu v mieste bydliska. Najmladšia Ema je v starostlivosti matky doma. Pani Eva má od narodenia zrakové postihnutie. Vyštudovala dievčenskú školu v blízkom meste, v ktorom po ukončení školy pracovala najskôr vo výrobnom družstve, neskôr v chránenej dielni. V dôsledku zhoršovania zraku postupne u pani Evy poklesla schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť. A tak požiadala o invalidný dôchodok, ktorý jej bol priznaný. Druhý manžel pani Evy v auguste 2024 zomrel a zanechal pani Evu a svoju rodinu zaťaženú úverom, z ktorého spoločne plánovali rekonštruovať starší dom, v ktorom rodina býva.

Popis situácie

Po smrti manžela pani Eva spolu so štyrmi deťmi zostala žiť v staršom kamennom dome nachádzajúcom sa v centre obce. Majú okolo seba viacero priateľov a známych, ktorí ich podporujú. Najviac im pomáha Ivana, sestra pani Evy, ktorá žije v susednej obci. Dom v ktorom žijú je po čiastočnej rekonštrukcii, ktorú realizovali svojpomocne spolu s manželom, tak ako im finančné prostriedky dovoľovali. V čase manželovej smrti, vzhľadom na blížiacu sa zimu, bolo potrebné ešte opraviť nefunkčné komíny a prekryť zatekajúcu strechu. Príjem do rodiny pani Evy je po smrti manžela veľmi nízky. Mesačný príjem do rodiny je vo výške cca 700 eur. Tieto finančné prostriedky pani Eve nestačili ani len na splatenie úveru, ktorý si s manželom zobrali na rekonštrukciu domu. Nie to ešte na náklady spojené s opravami na dome, ktoré bolo nevyhnutné bezodkladne vykonať pri

rekonštrukcii strechy a komínov a zabezpečení dreva na kúrenie. Po smrti manžela pani Eve nezostali finančné prostriedky na zaplatenie nákladov za domácnosť. Začali sa jej kopiť nedoplatky za elektrinu, plyn, dane, komunálny odpad. Taktiež bolo potrebné vyplatiť poplatky v ZŠ a zaplatiť za krúžky na ktoré, deti chodili. Náročná životná situácia spojená s úmrtím manžela sa podpísala na zdravotnom stave pani Evy, ktorá tri mesiace po manželovom úmrtí dostala náhlu cievnu mozgovú príhodu, v dôsledku ktorej bola krátkodobo hospitalizovaná v okresnej nemocnici. Zdravotný stav pani Evy je ovplyvnený prekonaním mozgovo-cievnej príhody, ktorej následky ošetrojúci lekári zvažujú riešiť operačným zákrokom. U pani Evy sa taktiež zhoršuje jej zrakové postihnutie. Hrozí jej úplná strata zraku. Postupne sa zhoršuje jej videnie, prestáva vidieť v šere a má problém y s pohybom v neznámom prostredí a s niektorými činnosťami a domácimi prácami. Napriek vážnemu zdravotnému stavu a neľahkej životnej situácii je pani Eva naďalej starostlivou matkou, ktorá sa v rámci svojich možností snaží pre deti zabezpečiť všetko potrebné v oblasti stravovania, oblečenia, hygieny, zdravotnej starostlivosti či podpory pri plnení si školskej dochádzky. Deti majú k matke vrúcny vzťah, pomáhajú jej s domácimi prácami a robia jej radosť dobrými školskými výsledkami. Pani Eva ako ťažko zdravotne postihnutá osoba má na 8 hodín denne priznanú osobnú asistentku, ktorú financuje z príspevku na osobnú asistenciu z UPSVR. Osobná asistentka jej asistuje pri zabezpečení kontaktu s vonkajším prostredím, pomáha jej pri nákupoch, sprevádza ju a deti k lekárom na vyšetrenia a v prípade potreby zabezpečuje prepravu do blízkeho mesta.

Popis intervencií

- Pracovníčky CISZS prvú návštevu v rodine pani Evy vykonali v októbri 2024 na základe oznámenia starostu obce, v ktorej pani Eva žije. V rámci prvej návštevy pracovníčky centra urobili sociálne šetrenie, ktoré si vyžiadali starosta obce na to, aby mohol rodine pomôcť aj prostredníctvom rozpočtu obce a zriadením transparentného účtu.
- Na základe informácií zistených v rámci sociálneho šetrenia CISZS vypracovalo pre Obecné zastupiteľstvo správu o situácii v rodine pani Evy, ktorá tvorila podklad pre zriadenie transparentného účtu na pomoc rodine.
- Z finančných prostriedkov zo zbierky sa zaplatila rekonštrukcia komínov na dome, uhradili sa nedoplatky za elektrinu, plyn, dane, komunálny odpad a poplatky za krúžky a ZŠ pre deti.
- Starosta obce v spolupráci s pracovníčkami CISZS oslovil známych rodiny a iných dobrovoľníkov a zorganizoval brigádu na opravu komínov a výmenu elektrickej skrine.

- Zamestnankyne CISZS poskytli pani Eve poradenstvo v oblasti riešenia finančnej situácie. Pani Eva po smrti manžela zostala zaťažená úvermi vo viacerých bankách a nebankových spoločnostiach. Koordinátorka centra jej poskytla poradenstvo v oblasti požiadania o splátkové kalendáre, ktoré si následne pani Eva začala vybavovať.
- Na základe požiadavky pani Evy sa pracovníčky CISZS skontaktovali s notárskym úradom ohľadom informácií o dedičskom konaní, ktoré ešte po smrti manžela neprebehlo.
- Pracovníčky CISZS oslovili miestnych podnikateľov a firmy a zabezpečili pre pani Evu sponzorskú pomoc vo forme hygienických a dezinfekčných prostriedkov. V predajni LIDL zabezpečili potrebnú potravinovú pomoc a spríjemnili rodine Vianočné sviatky darovaním vianočného stromčeka a vianočných balíčkov od sponzorov a ochotných starostov obcí z mikroregiónu.
- Koordinátorka CISZS pomohla pani Eve napísať na Obecný úrad žiadosť o zníženie a odpustenie miestnych daní v súlade s platným všeobecne záväzným nariadením obce a žiadosť na UPSVR vo veci detských prídavkov na najstaršieho syna pani Evy študujúceho na vysokej škole.
- Sociálna pracovníčka CISZS napísala projekt do Nadácie pre deti Slovenska, v rámci programu Hodina deťom na individuálnu podporu rodiny pani Evy. Projekt nebol podporený, ale Nadácia poslala pani Eve cenu útechy v podobe nákupných poukážok v predajni PEPCO.

Záver

CISZS sprevádza pani Evu jej náročnou životnou situáciou, ktorá nastala po smrti jej manžela. Pani Eva má v tejto životnej situácii okolo seba ľudí, ktorí jej pomáhajú. Či už je to rodina, susedia, starosta obce ale aj pracovníčky CISZS. Životný príbeh pani Evy je príkladom toho, že dobré medziľudské vzťahy a pomoc komunity je dôležitým faktorom, ktorý pomáha neprepadnúť ľuďom v krízových situáciách cez sociálnu sieť.

ZÁVER

Prípadové štúdie uverejnené v tejto publikácii ilustrujú rôznorodosť výziev, ktorým zamestnanci CISZS v rámci svojej praxe čelili. Tieto príklady z každodennej praxe poskytujú inšpiráciu a praktické príklady pre pracovníkov pomáhajúcich profesií, ktorí sa snažia zlepšiť kvalitu svojej práce a starostlivosti o klientov.

Záverom možno konštatovať, že publikácia môže byť zdrojom dôležitých informácií pre pracovníkov v tejto oblasti, môže prispieť k zlepšeniu prístupu k integrovaným službám. Publikácia zdôrazňuje význam spolupráce medzi rôznymi odborníkmi a inštitúciami pri poskytovaní komplexnej starostlivosti. Spoločným a synergickým prístupom sa zvyšuje efektivita a kvalita služieb, čo vedie k lepším a uspokojivejším výsledkom pre klientov aj pracovníkov. Vďaka konkrétnym praktickým príkladom, ktoré sú v publikácii uvedené, môžu odborníci získať nové perspektívy a pohľady na inovatívne prístupy, ktoré môžu aplikovať vo svojej praxi.

